

מועצה מקומית עארה ערעה

מבקר המועצה

דוח ביקורת

לשנת 2019

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
3	הקדמה - פתח דבר
4	אישורים לצורך רישום העברת נכסים בפנקס המקרקעין ("אישורי טאבו")
9	סקר נכסים לחיובי ארנונה
14	דיון בדיווח כספי
16	אמנה לאיכות השירות
17	דוח מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2019
24	התפתחות בעיקרי הנתונים הכספיים ב- 10 השנים משנת 2009 עד שנת 2018
45	מעקב אחר תיקון הליקויים
49-52	נספח א' - תפקידי מבקר המועצה ודוח הביקורת על פי דין

הקדמה

פתח דבר

הנושאים אשר נבדקו, במסגרת הדוח על ממצאי ביקורת לשנת 2019, במועצה המקומית עארה ערערה (להלן- המועצה) ושכללו ממצאים:

- אישורים לצורך רישום העברת נכסים בפנקס המקרקעין ("אישורי טאבו")
- סקר נכסים לחיובי ארנונה
- דיון בדיווח כספי
- אמנה לאיכות שירות
- דוח מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2019.
- התפתחות בעיקרי הנתונים הכספיים ב- 10 השנים מ- 2009 עד 2018.
- מעקב אחר תיקון הליקויים.

הדוח יקרא - דוח ביקורת 2019.

מבקר המועצה והדוח על ממצאי הביקורת

מבקר המועצה פועל מכוח הדין, אשר קובע את תפקידו ואת דרכי עבודתו.

תפקידי המבקר, דרכי עבודתו וההנחיות לדוח על ממצאי הביקורת על-פי דין, מצורפים כנספח א' לדוח.

סאמר סעד, רו"ח

מבקר המועצה

עארה ערערה, ראשון באפריל 2020

אישורים לצורך רישום העברת נכסים בפנקס המקרקעין (להלן "אישור טאבו")

כללי

בעלי נכסים בתחום המועצה, המעוניינים לרשום העברת נכסים בפנקס המקרקעין, נדרשים על פי דין, להציג בפני רשם המקרקעין, אישורים מהמועצה והוועדה לתכנון ובניה, שאין חובות על הנכס. הוראות הדין מעניקות למועצה ולוועדה לתכנון ובניה כלי משלים להבטחת אכיפת תשלומי ארנונה, היטלים וחובות שמגיעים למועצה ולוועדה לתכנון ובניה בגין אותם נכסים ושטרם נגבו.

מטרת הביקורת

הביקורת נועדה לבדוק הליך מתן האישורים על ידי המועצה באם מבוצע כדיון, לפי סדרי מנהל תקין ובהתאם לתקני היעילות והמועילות.

היקף הביקורת

הביקורת כללה בדיקת הליך מתן אישורים לצורך רישום העברת נכסים בפנקס מקרקעין אשר ניתנו על ידי המועצה בשנים 2018-2019.

הוראות מחייבות

על פי סעיף 21 לפקודת המועצות המקומיות {נוסח חדש}, נקבע:

21. אין לרשום בפנקס מקרקעין כל העברת נכס המצוי בתחומה של מועצה מקומית, אלא לאחר שהוצגה לפני רשם מקרקעין תעודה חתומה בידי ראש המועצה המקומית, המעידה שכל החובות המגיעים למועצה מאת בעל הנכס ביחס לאותו נכס והנובעים מהוראות הפקודה או כל חיקוק אחר, סולקו במלואם או שאין חובות כאלה. "העברה", לענין סעיף זה- כמשמעותה בפקודת העברת קרקעות.

(ההדגשה לא במקור)

על פי סעיף 10 לתוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה- 1965, נקבע:

10. (א) לא תירשם בפנקסי המקרקעין פעולה שהיא בבחינת מימוש זכויות במקרקעין, אלא לאחר שהוצגה לפני הרשם תעודה החתומה ביד יושב ראש הוועדה המקומית או ביד מי שהסמיכו לכך, המעידה כי שולמו כל הסכומים המגיעים אותה שעה כהיטל החל על המקרקעין על פי תוספת זו, או ניתנה ערובה לתשלומו, כולו או מקצתו, הכל כנדרש על פי תוספת זו.
(ב) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר, רשאי בתקנות לקבוע הוראות בדבר שילוב תעודה כאמור בסעיף קטן (א) בתעודה הניתנת מאת רשות מקומית והדרושה על פי דין אחר כתנאי לרישום עסקה במקרקעין בפנקסי המקרקעין.

פעולות הביקורת

- הביקורת עיינה בבקשות שהוגשו וניתנו בגינם אישורי טאבו בשנתיים 2018-2019
- הביקורת ביקשה וקיבלה דוחות הכנסות מאגרות.
- בירורים עם העובדת האחראית על מתן רוב אישורי הטאבו.

הכנסות מאגרות

- הפונה לקבלת אישור לטאבו נדרש לשלם בקופת המועצה סך של 127 ₪.
- סכום האגרה נקבע לחיוב על פי חוק העזר אגרות.
- להלן מספר סכומי האגרות שנגבו בגין אישורי טאבו בשנים 2017-2019

2017	2018	1-8/2019	
18	13	9	סכומי הגבייה (באלפי ₪)
140	98	68	מספר אישורים

עיקרי הממצאים

הביקורת מעירה, שעל פי חוק העזר הצמדה, יש לעדכן סכומי האגרות לפי עליית המדד בכל חודש. סכומי האגרה לא מעודכנים לפי שיעור עליית המדד.

הביקורת מעירה, שעל המועצה לבחון עדכון חוק העזר אגרות, בין השאר, בהתאמה לעלויות הנדרשות להפקת אותם אישורים.

הביקורת מעירה, שבבדיקת מדגם בקשות לאישורים, עולה שאין עקביות בנוהג חיובים בגין מתן אישור למבקש (בד"כ עו"ד מייצג) בשם מספר אנשים שותפים לעסקת המקרקעין.

המלצות הביקורת

הביקורת ממליצה למועצה לבחון גובה האגרות בהתאמה לעלות לפי תמחיר של השירות ותוך בחינת תעריפי האגרות ברשויות מקומיות נוספות דומות.

נוהל עבודה

על פי כללי וסדרי מנהל תקין, ראוי שהמועצה תפעל על פי נוהלי עבודה כתובים, סדורים ומאושרים בכל הליך עבודה, שיגדיר ויפרט בין היתר, תאור להליך פעולות המבוצעות, אחריות, תחולה פיקוח ומעקב. נוהל עבודה שיבטיח ביצוע הפעולות ומתן השירותים לפי כללי מנהל תקין, לפי ההוראות המחייבות בצורה חסכונית, יעילה ומועילה ושמירה על טוהר המידות, תוך קביעת זמני תקן ורמת שירות במונחים מדידים.

המועצה פועלת במתן אישורי טאבו לפי נוהג עבודה של העוסקים בנושא ולא על-פי נוהל עבודה כתוב ומאושר.

המצב הקיים

- המבקש אישור טאבו פונה לעובדת במחלקת הגבייה שאחראית על מתן האישורים.
- העובדת מבקשת לקבל מספר מסמכים ופרטים כמו: זהות הצדדים לעסקה במקרקעין, הסכם עסקת המקרקעין, נסח טאבו לחלקה שלגביה מבקשים אישור טאבו, ייפוי כוח (כשמדובר בעו"ד).
- העובדת בודקת אם החלקה נמצאת בשטח השיפוט על המועצה על סמך דף שבו תאור לשטחי המועצה שלדבריה מעודכן ממהנדס המועצה.
- העובדת שבודקת את המסמכים והפרטים ולאחר שהפנתה את המבקש לשלם את האגרה הנדרשת בסך 127 ₪ וקבלת העתק מהקבלה, מעבירה את הבקשה והמסמכים הנלווים לאישור וחתימת ראש המועצה על אישור הטאבו שמועבר חזרה לעובדת למסירה למבקש.
- נוהג העבודה המקובל, שהעובדת מטפלת בבקשת לאישור הטאבו באופן מיידי עם פניית המבקש, ובד"כ האישורים ניתנים באותו יום או למחרת הבקשה.
- אישורי טאבו ניתנים לפעמים על ידי מנהלת הלשכה של ראש המועצה ושל עובדת הקבלה במועצה.

עיקרי הממצאים

- הביקורת מעירה, שבמועצה אין נוהל כתוב ומסודר לטיפול בבקשות לאישורי טאבו.
- הביקורת מעירה, שהנוהג הקיים אינו מבטיח בוודאות את כל החובות המגיעים למועצה בטרם מתן האישור. העובדת מסתמכת על הרישומים במערכת הגבייה שיכולים להיות לא מעודכנים, במיוחד בהעדר סקר נכסים מעודכן ובהעדר נוהל עדכון מסודר של שטחי נכסים.
- הביקורת מעירה, שהמועצה מסתפקת בחלק מהמקרים בקבלת המחאות עם תאריך פרעון דחוי עד לפריסה ל 12 חודשים לכיסוי החובות של המבקש.
- הביקורת מעירה, שהמועצה לא מפרסמת את תאור תהליך קבלת אישורי הטאבו באתר האינטרנט במועצה, לרבות המסמכים הנדרשים והנגשתו בצורה מקוונת, בכדי לייעל את התהליך, ולשפר איכות השירות.
- הביקורת מעירה, שלפי הנוהג הקיים אין רישום מרוכז לכלל האישורים לטאבו. האישורים שניתנו מתויקים בקלסרים אצל העובדת האחראית במחלקת הגבייה. אישורי הטאבו מודפסים כקבצי "וורד" ללא בקרת מספור.
- הביקורת מעירה, שהליך מתן אישורי הטאבו מבוצע על ידי עובדת מחלקת הגבייה ומאושר על ידי ראש המועצה, ללא שום ממשק עם מחלקת ההנדסה במועצה. מחלקת ההנדסה במועצה הידע והכלים המקצועיים לקביעת מצב הגושים והחלקות בשטח השיפוט, מצב תכניות הבניה והקשר עם הוועדה המרחבית לתכנון ובניה.
- הביקורת מעירה, שאישורי טאבו ניתנים גם על ידי מנהלת לשכת ראש המועצה ועובדת הקבלה במועצה, ללא שנערכה הכשרה מקצועית מתאימה.
- הביקורת מעירה, שהליך מתן האישורים לא נערך במערכת ממוחשבת עם בקרות הולמות וממשקים נאותים עם מערכת הגבייה ולא כיישום במערכת הגבייה הממוחשבת. הליך האישור הידני אינו מבטיח בקרה למניעת מתן אישור טאבו בהעדר כיסוי כלל החובות של המבקש בגין החלקה שלגביה נדרש האישור.

המלצות הביקורת

- הביקורת ממליצה למועצה להכין נוהל כתוב ומסודר לטיפול בבקשות לאישורי טאבו.
- הביקורת ממליצה למועצה, שהליך הטיפול בבקשה לאישור טאבו יכלול מדידה ובדיקה לנכס שבגיננו נדרש אישור טאבו. הביקורת ממליצה למועצה לדאוג שמחלקת ההנדסה או מי מטעמה או גורם אחר יערוך בדיקה ואם נדרש מדידה לנכס שבגיננו נדרשה הבקשה ולפי הבדיקה והמדידה המעודכנת תיערך שומה מעודכנת בגין חובות המבקש המעודכנים בארנונה, היטלי פיתוח אם מחוייבים ותשלומי חובה אחרים באם קיימים.
- הביקורת ממליצה למועצה לדרוש תשלום שפרעונו וודאי לכיסוי חובות המבקש, בטרם מתן אישור הטאבו (המחאה שנפרעת 3 ימים לפני מתן האישור, תשלום בהעברה בנקאית או בכרטיס אשראי) ולא להסתכן שהמחאות דחוייות לא יכובדו. הביקורת ממליצה למועצה לבחון עיגון נושא התשלום במזומן של חובות הארנונה בצו הארנונה של המועצה.
- הביקורת ממליצה למועצה לפרסם באתר האינטרנט של המועצה את הליך הבקשה לאישורי טאבו לרבות המסמכים הנדרשים, טפסים, ואפשרות לבקשות מקוונות ופרטים לגבי צפי הזמן שיידרש למועצה להכין את האישור.
- הביקורת ממליצה למועצה לדאוג שהליך רישום, ניהול, הפקה ומעקב אחר אישורי טאבו יהיה במערכת ממוחשבת עם ממשקים עם מערכת הגבייה או כיישום במערכת הגבייה וממשקים עם מערכות נוספות של ההנדסה ואחרות. הליך ממוחשב עם בקרות הולמות ומונעות טעויות של הפקת אישורי טאבו ללא כיסוי החובות, ובהעדר גורמים מאשרים בתהליך כמו מחלקת הנדסה ואחרים.
- הביקורת ממליצה למועצה, לדאוג למערך קבלת מסמכים מאמתים בצורה יעילה, כמו לדגמה, לבחון הליך הפקת נסחי טאבו מעודכנים ליום הבקשה (בחינת עלות מינימלית להפקת נסחי טאבו), קבלת מידע ואישורים מהוועדה המרחבית לתכנון ובניה. הביקורת ממליצה לדרוש לקבל אישור מהוועדה המרחבית לתכנון ובניה אישור למצב החובות בהיטלים (למרות שהמבקש פונה בעצמו כהליך עצמאי נפרד) ובאם קיימות תוספות ו/או חריגות בניה מהיתר. ראוי לציין שהיטלי השבחה שהוועדה לתכנון ובניה גובה הם כספים שמיועדים למועצה, כך שזכותה של המועצה לדאוג ולהבטיח מיצוי פוטנציאל ההכנסות כהליך מתואם ולא כהתערבות בעבודת הוועדה לתכנון ובניה.

סקר נכסים לחיובי ארנונה

דוחות ביקורת קודמים

דוח הביקורת לשנת 2008 בפרק- שטחים של נכסים במערכת הגבייה

עיקרי הממצאים שהועלו וטרם תוקנו:

- דוח הביקורת 2008, הביקורת בדקה את מידת ההתאמה בין רישום שטחי הנכסים במערכת הגבייה הממוחשבת לעומת נתוני המדידות שנערכו בסקר מדידות נכסים בשנת 2001 ובכלל.
- המועצה לא נוהגת לעדכן בצורה ראויה את שטחי הנכסים על פי סקר מדידת נכסים מעודכן ולפי הסיווג המתאים.
- אי קליטת שטחי נכסים חדשים ותוספות פוגעת בהכנסות העצמיות של המועצה כמו גם בעקרון השוויון בפני המחזיקים בנכסים בתחום המועצה.
- אין במועצה נוהל עבודה כתוב ומסודר לגבי הליך המעקב, הרישום, הדיווח וקליטת נכסים חדשים ותוספות לנכסים קיימים.
- לא נערכים דוחות יזומים ניהוליים למצבת השטחים של הנכסים במועצה, שיכולים לשמש כאמצעי בקרה לסבירות מצבת השטחים.

עיקרי ההמלצות לתיקון הליקויים:

הביקורת בדעה, שעל המועצה לערוך סקר מדידת נכסים מעודכן בתחום המועצה, ולקלוט אותו בהקדם האפשרי, על מנת לא לאבד הכנסות עצמיות ישירות והכנסות עקיפות שתלויות בגבייה ובשיעור הגבייה ולשמור על עקרון השוויון של גביית ארנונה מכל המחזיקים כחוק.

הביקורת בדעה, שעל המועצה לאשר נוהל עבודה כתוב וכולל בדבר הליך הפיקוח, הרישום, הדיווח וקליטת נכסים חדשים ותוספות ושינויים בנכסים קיימים, שיאפשר עדכון ראוי ובזמן. ראוי שהנוהל יכלול בקורות נאותות בדבר ממשקים עם מערכות נוספות במועצה כמו רישוי עסקים, אישורי נישואין ואחרים שיכולים לסייע בבקרה על קיומם של נכסים שאולי לא נכללו במערכת הגבייה הממוחשבת לפי הסיווג המתאים והמחזיק בפועל בנכס.

טבלת שטחים וגבייה לשנים 2015-2019¹

2015	2016	2017	2018	2019	סוג הנכס
באלפי מ"ר					
619.40	759.47	716.42	698.40	693.30	מבני מגורים
31.00	45.23	42.57	41.35	41.38	משרדים, שרותים ומסחר
0.61	0.59	0.67	0.67	0.67	בנקים
10.63	9.60	0.93	0.93	0.55	תעשיה
-	-	9.70	10.11	10.03	מלאכה
6.78	5.12	0.07	0.07	0.07	אדמה חקלאית
73.26	82.75	60.46	55.12	76.64	קרקע תפוסה
-	-	9.14	9.14	13.88	חניונים
-	-	5.00	4.87	5.29	מבנה חקלאי
20.94	16.23	28.63	24.59	4.77	נכסים אחרים
762.62	918.99	873.58	845.24	846.58	סך הכל

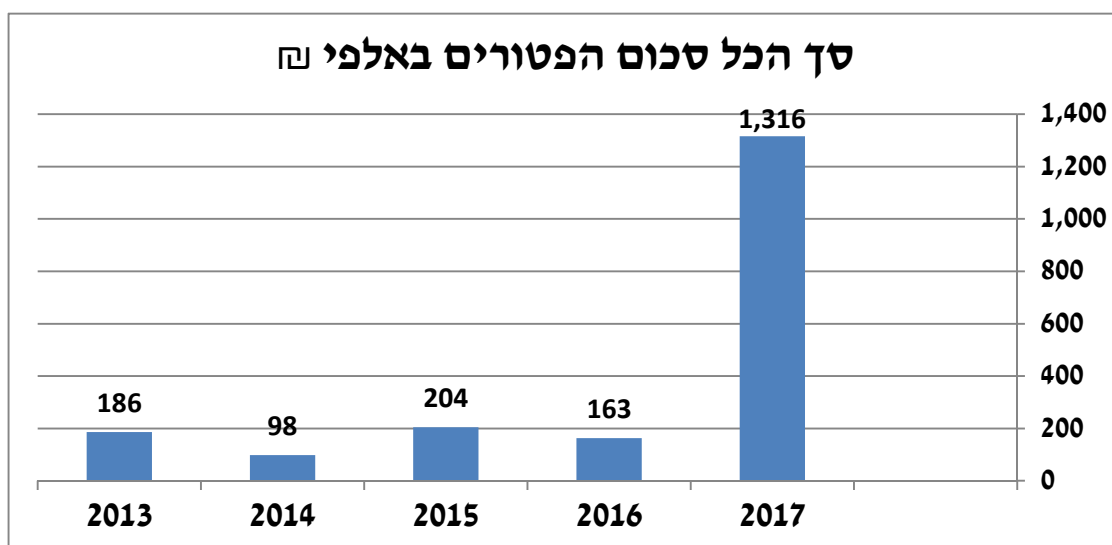
- טבלת השטחים החייבים בארנונה שבה מפורטים שטחי הנכסים לפי החיוב הראשוני בתחילת כל שנת כספים.

- שטחי מבני מגורים לפי טבלת השטחים בירידה משנת 2016 עד שנת 2019, בעוד שהצפייה הינה לגידול שנתי בשטחי מבני המגורים. חלק מההסבר לירידה בנתוני השטחים לתחילת שנת 2018 נובע מהכרה בשנת 2017 בנכסים לא ראויים לשימוש בהיקף משמעותי- כאמור בדוח הביקורת לשנת 2017 כלהלן:

¹ הנתונים לשנים 2015-2018 מתוך דוחות הביקורת המפורטים. נתוני שנת 2019 מתוך הדוח הרבעוני 12.2019.

היקף סכומי הפטור מארנונה שניתנו בגין נכסים שאינם ראויים לשימוש על-פני שנים

בשנת					בחודשיים 1-2/2018	
2013	2014	2015	2016	2017	2018	
186	98	204	163	1,316	334	סך הכל סכום הפטורים באלפי ₪
15	13	6	23	93	28	מספר נכסים שקיבלו פטור

הנתונים בטבלה לעיל מראים, שהמועצה העניקה פטור בגין נכסים לא ראויים לשימוש החל משנת 2017 בהיקף משמעותי לעומת היקף הפטור שניתן בשנים שקדמו לכך.

הסבר המועצה לגידול בהיקף הפטור החל משנת 2017

ההסבר שנתקבל מעובד הגבייה, אשר טיפל בנושא זה, בגין הגידול הניכר בהיקף הפטורים בגין נכסים לא ראויים לשימוש הינו, שבעבר (בשנים שקדמו לשנת 2017) נושא הפטור בגין נכסים לא ראויים לשימוש לא זכה לטיפול של מחלקת הגבייה, ובעיקר בשל הטמעת סקר נכסים חדש במערכת הגבייה הממוחשבת, תושבים רבים פנו למחלקת הגבייה בהשגה על כך שחלק מהנכסים לא ראויים לשימוש ולא היו ראויים לשימוש גם בשנים קודמות, שמדובר בתיקון מצב כולל ומצטבר (כלומר כולל מתן פטור בגין שנים קודמות) ולא משקף היקף פטור שנתי בגין נכסים לא ראויים לשימוש.

סקר נכסים לחיובי ארנונה

סקר הנכסים לחיובי ארנונה האחרון נערך בשנת 2008 אשר הטמעתו במערכת נמשכת עד 2011. ראוי שהמועצה תערוך סקר נכסים לחיובי ארנונה לפחות כל חמש שנים ולדאוג לעדכון וטיוב הנתונים באופן שוטף.

בדוח מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2019²:

"סמכותן של מועצות מקומיות לבצע סקר נכסים לחיוב בארנונה מעוגנת בצו המועצות המקומיות, הקובע כי לעניין ארנונה רשאי מי שהסמיך ראש המועצה להיכנס בכל עת סבירה לנכסים ולקיים בדיקות ומדידות. ביצוע סקר נכסים בכל כמה שנים הוא אמצעי יעיל להשגת התאמה מלאה בין מספרם ושטחם של הנכסים בתחום הרשות המקומית והשימוש בהם בפועל לבין רישומי מערך הארנונה של הרשות, כדי שהארנונה המוטלת תהיה מעודכנת ושוויונית.

משרד הפנים דורש מהרשויות המקומיות לבצע סקר כזה כתנאי לאישור תוכנית הבראה (אם הסקר לא בוצע בארבע השנים שלפני הגשת תוכנית ההבראה לאישור), וכתנאי לקבלת החלק המותנה במענק האיזון (אם הסקר לא בוצע בחמש השנים הקודמות לשנת הזכאות)."

באותו דוח ביקורת, בפרק נוסף מציין מבקר המדינה:

"ביצוע סקר נכסים לקביעת הארנונה בתחום הרשות המקומית הוא אמצעי יעיל להתאים בין מספר הנכסים ושטחם והשימוש הנעשה בהם בפועל ובין רישומי מערך הארנונה של הרשות. החקיקה הקיימת מאפשרת לרשויות המקומיות לבצע סקר נכסים, אך אינה מחייבת זאת...."

בהנחיות של האגף לביקורת ברשויות מקומיות לרואי החשבון, נקבע שבמידה ולא נעשה סקר נכסים לחיוב ארנונה בתדירות הנדרשת על-פי ההנחיות המקצועיות ו/או כללי מנהל תקין, יוצג ליקוי בדוח הביקורת המפורט.

הביקורת מעירה, שעל המועצה לערוך סקר נכסים לחיוב בארנונה, במיוחד שלא נערך כזה כבר הרבה שנים ולפי דוחות ביקורת קודמים, מצוין שאין מעקב שוטף נאות אחר עדכון שטחי הנכסים וסיווגם.

הביקורת מעירה, שראוי לערוך את הסקר בהקדם האפשרי בכדי להגיע למיצוי פוטנציאל ההכנסות ארנונה והבטחת קיום עקרון השוויון בין כלל המחזיקים בנכסים שכולם מחויבים לפי ההוראות המחייבות. ראוי לציין שקיים קושי משפטי לחיוב ארנונה רטרואקטיבי (לשנים לפני שנת המדידה של הסקר), וכל שנה של עיכוב משמעותה אפשרות של אובדן הכנסות מארנונה של אותה שנה ופגיעה בעקרון השוויון.

² פורסם באינטרנט <https://www.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Pages/Reports/1673-6.aspx>

מקור מימון לעריכת סקר נכסים

המועצה אישרה תקצוב עריכת סקר נכסים במסגרת תקציב בלתי רגיל (תב"ר) אשר סכום התקציב הוגדל לסך 1 מיליון ש"ח בישיבת המועצה 02/2019 בפברואר 2019. באותה ישיבת אישור התב"ר צוין על ידי גזבר המועצה הצורך בעריכת סקר להגדלת בסיס החיוב (גידול כשליש בשטחי נכסי המגורים) והבטחת קיום שוויוניות שכל המחזיקים בנכסים החייבים בארנונה יחויבו בארנונה כחוק. התב"ר שאושר לביצוע סקר הנכסים לארנונה, לא מומש.

הביקורת ממליצה למועצה לערוך סקר נכסים לחיובי ארנונה בהקדם למיצוי פוטנציאל ההכנסות מארנונה והמדידות ישמשו גם לחיובי תשלומי חובה אחרים שהמועצה תידרש לגבות במסגרת חוקי עזר של היטלים ולפי ההוראות המחייבות. חיוב כולל של כלל המחזיקים בנכסים החייבים בארנונה יבטיח קיום עקרון השוויון בין כלל התושבים והמחזיקים בנכסים וישפר את אימון הציבור במערכת הגבייה של המועצה שבתורו יתרום לתחושת הצדק בהטלת הארנונה וההיענות לתשלום הארנונה כחוק. מיצוי פוטנציאל ההכנסות מארנונה יגדיל משמעותית את היקף ההכנסות מארנונה ויעניק למועצה את היכולת לממן תוספת ושיפור באיכות השירותים.

דיון בדיווח הכספי

כללי

על-פי ההוראות המחייבות החלות על רשויות מקומיות, ועל-פי כללי מנהל תקין, המועצה עורכת דוחות כספיים תקופתיים (שנתיים ורבעוניים) ואמורה לדון בהם, במועדים ובפורומים המתאימים ולפרסמם על-פי הכללים שנקבעו בהוראות המחייבות.

מטרת הביקורת

לבדוק באם המועצה נוהגת לפי ההוראות המחייבות וכללי מנהל תקין, בנושא דיון בדוחות כספיים תקופתיים.

היקף הביקורת

הביקורת בדקה את נושא הדיון בדוחות הכספיים התקופתיים בשנתיים 2018-2019.

הוראות מחייבות

סעיף 34 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], מחיל, בין השאר, על המועצות המקומיות את ההוראות מפקודת העיריות [נוסח חדש] המתייחסות לנושא הדיווחים הכספיים: להלן הסעיפים 213 (ב) ו-216 (א) לפקודת העיריות:

ניהול חשבון כספי העיריה

213. (ב) הגזבר יגיש, בתוך 60 ימים לאחר תום כל רבעון, דין וחשבון כספי לגבי אותו רבעון, לראש העיריה, למועצת העיריה, לוועדת הכספים ולועדת הביקורת של העיריה, למינהל לפיתוח ותקצוב במשרד הפנים, לממונה על ביקורת החשבונות במשרד הפנים ולממונה; בדיון וחשבון יתייחס הגזבר, בין השאר, לביצוע התקציב ביחס לאותו רבעון ולאמון ביצוע התקציב ביחס לתקציב השנתי כולו.

עריכת דוחות כספיים

216. (א) עיריה תערוך דוחות כספיים שנתיים וחצי שנתיים (להלן – דוחות כספיים); ראש העיריה והגזבר יחתמו על הדוחות הכספיים; רואה החשבון יבקר את הדוחות הכספיים השנתיים ויסקור את הדוחות הכספיים החצי שנתיים (להלן – דוחות מבוקרים), והם יידונו בוועדת הכספים ומועצה ויוגשו לממונה על ביקורת החשבונות במשרד הפנים (להלן – הממונה על החשבונות).

סעיף 140ב לפקודת העיריות וסעיף 112 ב לצו המועצות המקומיות (בוטל ב- 2018) מחייבים את ראש הרשות למסור למליאת המועצה דין וחשבון רבעוני אחת לשלושה חודשים על מצבה הכספי של הרשות ופירוט ההכנסות וההוצאות.

פעולות הביקורת

- הביקורת עיינה בפרוטוקולים של מליאת המועצה לשיבות שהתקיימו החל מתחילת שנת 2018 ועד לסוף שנת 2019³.

³ מבקר המועצה נוהג להיות נוכח ברוב ישיבות מליאת המועצה.

עיקרי הממצאים

- המועצה לא מביאה לדיון מליאת המועצה את הדוחות הכספיים השנתיים ודוחות הכספיים הביניים (רבעוניים וחצי שנתיים סקורים).

דוחות כספיים

הדוחות הכספיים במועצה נערכים לפי כללי חשבונאות מיוחדים שחלים על רשויות מקומיות. הדוחות הכספיים כוללים, בין היתר:

מאזן (טופס 1)

מציג את מצבה הכספי של המועצה לסוף התקופה המדווחת שבו מפורטות יתרות הנכסים (לא כולל רכוש קבוע ולא חייבי ארנונה והיטלים- חייבים מוצגים בהערה ובנספח לדוחות) ויתרות ההתחייבויות (הלוואות נכללות בנספח לדוחות).

התקציב הרגיל (טופס 2)

מציג את ביצוע ההכנסות וההוצאות של התקציב הרגיל בהשוואה לתקציב המאושר ולפי תחומים (שירותים ממלכתיים, שירותים מקומיים ואחרים) ובהפרדה לפרקי תקציב (חינוך, רווחה ואחרים).

התקציב הבלתי רגיל (תב"ר) (טופס 3)

מציג את ביצוע ההכנסות וההוצאות של התב"רים בתקופת הדוח ובמצטבר.

באורים לדוחות הכספיים, לרבות נתונים על התנועה בקרנות הרשות ופירוט לגבי התביעות התלויות שעומדות נגד המועצה

נספחי דוחות גבייה

מפורטים בהם החיובים, ההנחות, סכומי הגבייה ושיעורי הגבייה לארנונה, היטלי פיתוח ותקבולים אחרים המתקבלים במערך הגבייה של המועצה.

נספחי דוחות שכר

מפורטים בהם מספר המשרות ועלויות השכר לפי מחלקות.

מטרות דוחות הביניים

בספר ההנחיות לרואי חשבון ברשויות מקומיות (שנקרא- הספר הירוק), צוינו בפרק ההנחיות לסקירת דוח ביניים (רבעוני וחצי שנתי) מטרות דוח הביניים, כלהלן:

- לשרת את המטרות שהדוחות הכספיים השנתיים משרתים, דהיינו: לשקף את ביצוע התקציבים בתקופה המדווחת ואת מצבה הכספי של הרשות המקומית ליום הדיווח.
- לחזות את התוצאות הצפויות בדוח השנתי.
- איתור מוקדם של נקודות מפנה בתוצאות הכספיות ובניילות של הגוף המדווח.

הביקורת ממליצה, להביא לדיון וועדת ההנהלה ולמליאת המועצה את הדוחות הכספיים השנתיים והדוחות הכספיים ביניים (רבעוניים וחצי שנתיים סקורים) במועדים שנקבעו בהוראות המחייבות.

אמנה לאיכות השירות

כללי

רשויות מקומיות מחויבות לקבוע ולפרסם בפומבי **אמנות לאיכות השירות**. החובה נובעת מהיותן רשויות שלטוניות, והנורמות שנקבעו על ידי מבקר המדינה למשרדים הממשלתיים תקפות גם על רשויות מקומיות.

הנורמות המחייבות

מתוך דוח מבקר המדינה - הדוחות על הביקורת בשלטון המקומי 2016

"דוח בנושא השירות לציבור במשרדי הממשלה שפורסם בשנת 2003⁴ (להלן - **דוח איכות השירות**) אמנם עסק בשירות הניתן במשרדי הממשלה, אך הנורמות שנקבעו בו **יפות גם לשלטון המקומי**".

"אי-קביעת אמנת שירות ברשויות מקומיות"

אמנה לאיכות השירות מגדירה בפומבי את מחויבותו הכוללת של הארגון לשמירה על איכות גבוהה של שירות, בהתאם לצורכי הלקוחות, והיא מציינת את זמני התקן ואת רמת השירות במונחים מפורשים ומדידים. בכך מתאפשר לציבור לדעת את איכות השירותים שהוא זכאי לצפות לה. בדוח איכות השירות ציין מבקר המדינה כי יש חשיבות רבה לקיומה של אמנת שירות בגופים ממשלתיים, שיפורטו בה כל השירותים שהציבור זכאי להם והמדדים לאיכותם, והצהרת הגוף הממשלתי על מחויבותו ועל מכוונותו ללקוח (הציבור). דברים אלה יפים גם לעניין הרשויות המקומיות."

עיקרי הממצאים

- **הביקורת מעירה**, שהמועצה לא קבעה ולא פרסמה אמנת שירות שבה הצהרה של המועצה על מחויבותה לשמירה על איכות גבוהה של כלל השירותים שהיא מספקת תוך ציון זמני תקן ורמת שירות.
- **הביקורת מעירה**, שזמני המתנה למתן ארוכים לקבלת תשובות להנחות מארנונה, הינה דגמה לאי עמידה בזמנים סבירים למתן השירות, שראוי שייקבע זמן תקן סביר וקיום השירות באותו פרק זמן.

המלצות הביקורת

- **הביקורת ממליצה למועצה**, להכין ולקבוע אמנה לאיכות השירות, אשר בה תתחייב בפומבי בפני הציבור (פרסום האמנה לציבור) שתוודא שמירה על איכות גבוהה לכלל השירותים שבתחום סמכויותיה, בהתאם לצורכי הציבור, תוך ציון זמני תקן ורמת שירות במונחים מפורשים ומדידים.

⁴ ראו מבקר המדינה, **דוח שנתי 2003**, בפרק "השירות לציבור", עמ' 111-130.

דוח מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2019

כללי

בדוח הביקורת לשנת 2008, הביקורת התייחסה לחשיבותם של דוחות מבקר המדינה על השלטון המקומי.

מבקר המדינה הינו מוסד הביקורת העליון, ואשר מעמדו ותפקידו נקבעו בחוק יסוד : מבקר המדינה ובחוק מבקר המדינה, התשי"ח – 1958 (נוסח משולב) (להלן- חוק מבקר המדינה). במסגרת הדוחות, שמוציא מבקר המדינה, נכללים הדוחות השנתיים שנקראים " דוחות על הביקורת בשלטון המקומי בישראל" (להלן- דוחות מבקר המדינה). רשות מקומית הינה גוף מבוקר על ידי מבקר המדינה לפי סעיף 9 (4) לחוק מבקר המדינה. דוחות מבקר המדינה כוללים ממצאים בנושאים רבים. הממצאים מתייחסים לבדיקות שנערכו במדגם של רשויות מקומיות הן בנושא מסוים שנבדק במספר רשויות מקומיות (כמו בדיקת בטיחות מתקני משחקים במספר רשויות מקומיות) או בנושא ספציפי לרשות המבוקרת (כמו מכירת נכס מרקעין ברשות מקומית מסוימת). ראוי לציין שדוחות מבקר המדינה כוללים גם ממצאים לגבי פעולות המשרדים הממשלתיים ויחסי הגומלין עם הרשויות המקומיות.

בדוח הביקורת לשנת 2013 (ביקורת מעקב לדוח הביקורת לשנת 2008)

עיקרי ההמלצות לתיקון הליקויים :

הביקורת בדעה, שישנה חשיבות רבה לדוחות מבקר המדינה בשלטון המקומי, ומן הראוי שהמועצה תקבע כנוהל עבודה, מסגרת של לימוד דוחות אלה מיד עם פרסומם, ובדיקת החערות וההמלצות שניתנו בדוחות לרשויות מקומיות אחרות אשר ניתן ללמוד מהם ולאמץ בהתאמה כשנדרש.

לדעת הביקורת, קריאת ההוראות המחייבות, שסוקר מבקר המדינה וקריאת ההמלצות וההערות, הינה דרך יעילה ומועילה לשיפור מערך הבקרה, המבדק הפנימי, ניהול הסיכונים ואף כאמור ראוי ללמוד בצורה מקצועית את ההוראות המחייבות בנושאים הנבדקים. בנוסף, למבקר המדינה, מעמד מיוחד בקביעת נורמות בדבר סוגיות של פגיעה בטוהר המידות, במיוחד שהגנישות לדוחות הינה קלה באמצעות אתר האינטרנט של מבקר המדינה.

הביקורת מדגישה את חשיבותם של דוחות מבקר המדינה על השלטון המקומי, כאמור בדוחות הביקורת הקודמים, שלמידת דוחות מבקר המדינה הינה דרך יעילה ומועילה לשיפור מערך הבקרה, המבדק הפנימי, ניהול הסיכונים והכרת ההוראות המחייבות בצורה מקיפה ואת הנורמות שקובע מבקר המדינה. כמו כן, מבקר המדינה בהתייחסותו ובהערותיו למשרדים הממשלתיים יש בה כדי להאיר על צפי לשינוי או עדכון בהנחיות שסביר שיתבצע בעתיד, כאשר המשרדים הממשלתיים יאמצו את המלצות דוח מבקר המדינה, כך שלמידת דוח מבקר המדינה, עשויה לסייע למועצה לתכנן ולבצע פעולותיה לא רק לפי ההנחיות המחייבות המפורסמות אלא גם על-פי רוח ההנחיות שסביר ויעודכנו בעתיד. ובנוסף, ראוי לציין גם את חשיבותן של דוחות מבקר המדינה בתפקידו כנציב תלונות הציבור, אשר מתפרסמים מדי שנה ובהם עלות סוגיות שעשויות להאיר ולהבהיר סוגיות שרלבנטיות לפעולות המועצה.

דוח מבקר המדינה על השלטון המקומי לשנת 2019 (פורסם ביוני 2019) נכללו מגוון נושאים במספר תחומים, שנערכו במספר רשויות מקומיות. הביקורת ריכזה בטבלה חלק מהנושאים, מהוראות מחייבות, בציון עיקרי הממצאים וההמלצות,⁵ שעשויים לסייע למועצה ללמידה ויישום המלצות בהתאמה למועצה:

הנושא	עיקרי הממצאים	עיקרי ההמלצות של מבקר המדינה
טיפול הרשויות המקומיות בהטרדות מיניות ובמניעתן	שויות מקומיות ערביות לא יישמו את הוראות הדין בכל הנוגע לנקיטת פעולות להעלאת מודעותם של עובדיהן לאיסור ההטרדה המינית; לקביעת תקנון למניעת הטרדה מינית; ולמינוי אחראים למניעת הטרדה מינית. ברשויות אלה מספר התלונות על הטרדות מיניות קטן מאוד.	על כל הרשויות המקומיות לפעול לפעול לתיקון הליקויים שעלו בדוח זה, על מנת להגביר את המודעות לחשיבות הנושא ולהשפיע על האווירה הארגונית, לשם קידומה של סביבת עבודה חופשית מהטרדה מינית.
התקשרויות של רשויות מקומיות עם משרדים חיצוניים לקבלת שירותים חשבונאיים	בכל הנוגע להתקשרויות של הרשויות המקומיות לקבלת שירותים חשבונאיים עלה חשש כי לא נשמרו עקרונות יסוד של דיני המכרזים שנועדו להבטיח את עקרון השוויון ומתן הזדמנות שווה, וכך נוצר מצב שכמה משרדים גדולים שולטים בחלק הארי של מתן השירותים החשבונאיים לרשויות המקומיות. 61 רשויות מקומיות (מכלל ה-207) התקשרו עם נותני שירותים חשבונאיים בלא לפרסם מכרז (פומבי או זוטא). בשש מבין 11 הרשויות המקומיות שנבדקו, ההתקשרות נעשתה שלא על פי דיני המכרזים הציבוריים - בלא מכרז פומבי. חמש מבין שש הרשויות האלו אף לא קיימו כל הליך תחרותי סדור.	על הרשויות המקומיות לפעול על פי עקרונות המשפט המינהלי ודיני המכרזים הציבוריים ועל פי פסיקת בית המשפט העליון, המחייבים לפרסם ולבצע מכרזים מהיקף התקשרות מסוים. גם כאשר לא חלה חובת מכרז, עליהן לקיים הליך תחרותי סדור ולבחון במסגרתו, ככל האפשר ובין השאר, כמה הצעות לאותן התקשרויות, במטרה להבטיח שמשאבי ציבור יחולקו באופן ראוי, בתוך מתן הזדמנות שווה ושמירה על שקיפות ועל טוהר המידות. על הרשויות המקומיות להימנע מקביעה בתנאי הסף, במסגרת מכרז שהן מפרסמות, הגבלות המונעות תחרות הוגנת בין נותני שירותי חשבונאות פוטנציאליים ואשר עלולות לפגוע בעקרון שוויון ההזדמנויות ובהגינות.
ליקויי בטיחות בגני ילדים	העדר ניהול תיק ביטחון תיק ביטחון לגן הילדים צריך לכלול את ריכוז המידע הנדרש לשם תכנונם של סדרי הביטחון השוטף והבטיחות בגן הילדים, וסדרי הכנתו של גן הילדים לשעת חירום והפעלתו במצבי חירום	על הרשויות המקומיות והבעלויות לקיים בקפידה את הוראות החוק, את הנהלים, את דרישות התקן ואת ההנחיות הנוגעים לבטיחות בגני הילדים הנתונים לאחריהן, במטרה לשמור על הבטיחות ועל ביטחון

⁵ הביקורת ממליצה לעיין בדוח מבקר המדינה שפורסם באינטרנט, (הטבלה בדוח הינה תמצית בלבד של הביקורת) <https://www.mevaker.gov.il/he/Reports/Pages/636.aspx>

<p>השוהים בגני הילדים, וכדי למנוע מפגעי בטיחות בהם ולהסירם אם התגלו.</p>	<p>במסגרת סיורים שערך משרד מבקר המדינה בגני ילדים ברשויות המקומיות שבהן נערכה הביקורת נמצאו ליקויים בטיחותיים, כגון דלתות שלא הותקנו בהן מגיני אצבעות, מתלי מעילים בגובה נמוך מהנדרש (שגם לא מוגנו), אבני שפה בולטות בחצר, שער חירום של גן החסום בצמחייה שאינה מאפשרת מעבר, אחסון חומרי ניקיון בארון ללא מנעול ובהישג ידם של ילדים.</p>	
<p>על הרשויות המקומיות שנבדקו לפעול לתיקון הליקויים שעלו בדוח, לטפל לאלתר בליקויי הבטיחות שנמצאו בבריכות השחייה הציבוריות שבתחומן ולדאוג לביטחון תושביהם ולבטיחות המשתמשים בבריכות השחייה הציבוריות והמעין ציבוריות שבתחומן. עליהן לפעול למינוי פקחי בריכות שחייה ולהכשרתם וכן להגביר את הפיקוח על בריכות השחייה הציבוריות.</p>	<p>ליקויים ברישוי של בריכות השחייה ושל בתי העסק שבתחומן. בכל הרשויות המקומיות שנבדקו לא בוצע פיקוח על הפעלת בריכות השחייה הציבוריות שבתחומן על ידי פקחי בריכות שחייה שהוסמכו לכך כנדרש. בכל הרשויות המקומיות שנבדקו, ראשי הרשויות המקומיות לא מינו פקחי בריכות שחייה כלל, בניגוד למתחייב בתקנות הבטיחות. בכל בריכות השחייה שנבדקו נמצאו ליקויי בטיחות רבים, חלקם אף חמורים, בתחומים האלה: בטיחות כללית, חשמל, כיבוי אש, טיפול בחומרים מסוכנים, עזרה ראשונה ונגישות.</p>	<p>הפעלה ובטיחות של בריכות שחייה ציבוריות ברשויות המקומיות</p>
<p>על כל הרשויות המקומיות והוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה שלהן, לבצע פעולות פיקוח לשם איתור כל צוברי הגפ"ם שהטמינו חברות הגז במבנים קיימים בתחומן ללא היתר בנייה, ולאכוף את הוראות חוק התכנון והבנייה החלות בעניין זה.</p>	<p>70% מהרשויות המקומיות אשר השיבו על השאלון - אין מאגר נתונים מרוכז על מספרם ועל מקומם של צוברי הגפ"ם הטמונים בתחומן, דרישות הדין בתחום הטיפול בגפ"ם אינן ברורות להן, וטיפולן בנושא הגפ"ם לוקה בחוסר אחידות.</p>	<p>טיפול הרשויות המקומיות בצוברי גפ"ם ובמחסני גפ"ם</p>
<p>על העירייה לפעול לאלתר להגדלת היקף גביית הארנונה מכלל תושבי באקה אל-גרבייה ולהפחתת יתרות החובה שלהם, ועליה לנקוט צעדים נמרצים במיוחד נגד אותם חייבים שצברו חובות בסכומים ניכרים. על העירייה להפסיק לאלתר מתן הנחות ופטורים שלא בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות ובדין. עליה גם להפסיק לאפשר לחייבים שלא הסדירו את חובות העבר שלהם לקבל הנחות בשנה הנוכחית. על העירייה לנקוט גם את הפעולות האלה: לקבוע נוהל מפורט בנושא פעילותה לגביית חובות חייבים ונהלים ברורים ומפורטים לעניין הטלת עיקולים, הסרתם וכל הקשור בכך; להעמיד לרשות מחלקת הגבייה בעירייה את כל הנדרש לה כדי שתוכל לטפל כהלכה בתחום הליכי הגבייה המשפטית; להגביר את הפיקוח על פעולות מחלקת הגבייה בכל הנוגע לשינוי סיווגי נכסים במערכת הממוחשבת ולדרוש מהמחלקה לתעד שינויים אלה ולצרף למערכת הממוחשבת אסמכתאות המעידות על השינויים; להקפיד לממש את הסמכויות המוקנות לה בדין לגביית</p>	<p>בשנים 2015 - 2017 לא נקטה העירייה את כל האמצעים העומדים לרשותה כדי לגבות את חובות הארנונה של 220 חייבים אשר צברו באותן שנים כ-11 מיליון ש"ח בסך הכול, אשר שיעורם היה באותה עת כ-41% מכלל יתרת הפיגורים בארנונה, שהסתכמה לסוף שנת 2017 בכ-27 מיליון ש"ח לא כולל חובות מסופקים. לסוף שנת 2017 צברו 66 עובדי עירייה חובות בסך כ-4.4 מיליון ש"ח בגין חיובי ארנונה עבור נכסי מגורים שבבעלותם. עד אוגוסט 2018 גבתה העירייה רק את חובותיהם של 16 מ-66 העובדים האמורים, בסכום כולל של כ-575,000 ש"ח. העירייה לא פעלה לגביית חובותיהם של 50 (כ-76%) העובדים הנותרים, ובכלל זה לא ניסתה לקבוע איתם הסדר ולפיו מהשכר המשולם להם יקוּזו סכום חודשי עד לפירעון מלא של חובותיהם. אשר על כן חובם הלך ותפח ליותר מ-4.5 מיליון ש"ח.</p> <p>העירייה לא קבעה נוהל עבודה כתוב, סדור ומחייב בכל הנוגע לפעילותה של חברת הגבייה שהעסיקה בשנים 2015 - 2018, לרבות בענייני ארנונה, שלפיו יקוּם הליך קבוע לביצוע כל פעולת גבייה</p>	<p>אופן פעילותה של העירייה בתחומי הארנונה</p>

<p>תשלומים מחייבים, בייחוד כאשר מדובר בחייבים שהם עובדים שהיא מעסיקה ואף משלמת את שכרם; לגבות את חובות החייבים זמן סביר לאחר היווצרותם של החובות - על מנת למנוע את הצטברותם לסכומים גדולים שהיא תתקשה לגבות; להגביר את הפיקוח על מחלקת הגבייה ולקבוע את סכומי החיוב לפי מדידות מדויקות של שטחי הנכסים שמבצעים אנשי מקצוע מוסמכים ובהתבסס על מסמכים ואסמכתאות כנדרש; לנהל רישום, בחשבון נפרד ומקביל במערכת הנהלת החשבונות, בנושא הטיפול בגבייתן של ההמחאות שחוללו, לבצע מעקב בנושא ולספק למחלקת הגבייה את כל הסיוע הנדרש בתחום הליכי הגבייה המשפטית הננקטים נגד חייבים בעלי המחאות שחוללו.</p>	<p>ויצורפו האסמכתאות והאישורים הנדרשים לכל פעולה המתבצעת במסגרת ההליך.</p> <p>העירייה לא נקטה נגד חייבים פעולות גבייה במישור המשפטי, כגון פתיחת תיק הוצאה לפועל בלשכות ההוצאה לפועל, הטלת עיקולים והנפקת צווי עיכוב יציאה מן הארץ, וזאת גם לאחר מיצוי ההליך המינהלי שננקט נגדם.</p> <p>העירייה לא רשמה המחאות שחוללו בחשבון נפרד ומקביל במערכת הנהלת החשבונות שלה, שלא לפי הנחיות משרד הפנים להנהלת חשבונות, וכן לא קיימה מעקב אחר הטיפול בגביית החובות שנוצרו.</p>	
<p>כדי להבטיח את בטיחות התלמידים ואת שלומם, על העירייה לפעול ללא דיחוי נוסף להתקנת תחנות הסעה, לרבות באמצעות הגבהת המדרכה מעל פני הכביש, הצבת מעקות ושלטים ברורים, וזאת כדי לאפשר לתלמידים להמתין בבטחה לרכבי ההסעה. על העירייה להפקיד בכל אחת מהתחנות הסמוכות לבתי הספר מורה תורן אחראי שמתפקידו לפקח על הסדר בעת העלאת תלמידים לרכבי ההסעות ובעת רדתם מהם ולדווח באופן שוטף למנהל בית הספר על מפגעים וליקויים בתחנת ההסעה.</p> <p>בכל הנוגע לסדרי דיווח ובקרה, על העירייה לדאוג שבחשבונות לתשלום שיוגשו לה יכללו דיווחים מפורטים על שירותי ההסעות שקיבלה. כמו כן עליה לדרוש שנציגי מוסדות החינוך שאליהם מוסעים התלמידים יאשרו בחתימתם את פרטיה של כל הסעה. עוד מוטל עליה להגדיל במידה רבה את תדירות הבדיקות בעניין ההסעות של תלמידי החינוך המיוחד ולעגן את מספרן של הבדיקות הנדרשות בהסכמים שבין כל הצדדים: העירייה, משכ"ל וחברת ההיסעים.</p> <p>על העירייה לכלול בהסכמי התקשרות עתידיים עם נותני שירותי ההסעות את ההסדרים הדרושים לביצוע השירות כהלכה אשר צוינו בדוח זה, כגון: ביצוע מעקב שוטף אחר תוקף רישיונות כלי הרכב ורישיונות הנהיגה של הנהגים, אחר מידת עמידתם של הנהגים בתנאי הכשירות שנקבעו, אחר מספר הבדיקות התקופתיות שיבוצעו ואחר מסירת דיווחים מפורטים על שירותי ההסעות.</p>	<p>ליד ארבעה משישה בתי ספר בבאקה אל-גרבייה שאליהם מוסעים תלמידי חינוך רגיל לא הוקמו כלל תחנות הסעה מוסדרות ומשולטות. בחלק מנקודות האיסוף וההורדה אין מדרכה סלולה, והתלמידים נאלצים לעמוד בכביש - תוך סיכון ממשי של חייהם - ולחכות לרכבי ההסעה. זאת ועוד, רק ב-2 מ-24 נקודות האיסוף וההורדה של תלמידים הפזורות ברחבי העיר הוצבו תחנות והותקנו בהן סככות כנדרש בחוזר מנכ"ל משרד החינוך. בשום נקודת איסוף והורדה מנקודות האיסוף וההורדה שבתחום השיפוט של העירייה לא הוצבו שלטים.</p> <p>שום מוסד ממוסדות החינוך בעיר לא מינה מורה תורן שמתפקידו לפקח על התלמידים בעת עלייתם לרכבי ההסעות ובעת רדתם מהם.</p>	<p>הסעות תלמידים</p>

<p>על העירייה לשמור את נתוני המדידות הישנים לצורך מעקב ולבצע את הקיזוזים מול חברת הגבייה באופן שוטף.</p>	<p>העירייה לא בדקה וממילא לא העריכה נכונה בשלב פרסום מכרז המדידות וגם במועד החתימה על חוזה המדידות את המספר הכולל של הנכסים למדידה, ובפרק זמן של כשנה ושבעה חודשים ממועד המכרז נוספו 713 נכסים למדידה. בשל הערכה שגויה זו נפגעת יכולת העירייה לעמוד על קיום הוראות החוזה בנוגע למועד סיום המדידות ולדרוש את הפיצוי המוסכם בחוזה בגין איחור בהשלמתן.</p> <p>אשר להנחיות לביצוע המדידות - העירייה נתנה למודדים הנחיות לא ברורות לביצוען; במסמך ההנחיות נפלו טעויות שהטעו את המודדים בשטח; ההחלטה שלא לחייב בארנונה חניונים תת-קרקעיים בבנייה רוויה גם אם תקרתם גבוהה מ-2.20 מ' מנוגדת לצו הארנונה שלה.</p>	<p>התקשרות לביצוע סקר נכסים לקביעת ארנונה</p>
<p>על העירייה להגביר את הפיקוח על עבודת חברת הגבייה ולאכוף עליה לקיים את הוראות חוזה הגבייה ואת הוראות הנוהל.</p>	<p>בעירייה אין מדיניות כתובה ומעודכנת בנושא המטרות והיעדים בתחומי הגבייה השונים, שתהיה בסיס לנהלים הקיימים, לדוגמה בתחום ההרשאות לצפייה ולעדכון נתונים במערכת הגבייה.</p> <p>לא מונה מפקח על חברת הגבייה הכפוף לגזבר העירייה, כנדרש ב"נוהל העסקת חברות גבייה" (להלן - הנוהל). המפקח אמור להיות מופקד על הקשר עם חברת הגבייה ולוודא שהיא מבצעת את תפקידה בהתאם לנוהל, לבדוק כל תלונה שמתקבלת נגד החברה ולהגיש דוח שוטף לגזבר על פעולות הפיקוח והבקרה שביצע ועל החרیגות, אם מצא כאלה.</p> <p>חברת הגבייה לא הגישה לאישור הגזבר תוכניות עבודה לשנים 2017 ו-2018, ואף לא הוגשו סיכומי פעילות תקופתיים, והעירייה מצידה לא הקפידה לדרוש תוכניות וסיכומים אלו.</p> <p>בפועל אין הפרדה בין התפקידים במחלקת הגבייה כנדרש, ולכל עובד במחלקה הרשאה לעדכן ולבצע שינויים במערכת, אף שהפרדת תפקידים היא אחת מבקורות היסוד בכל הקשור לניהול כספים ונועה להבטיח את מניעתן של פעולות לא מורשות.</p>	<p>התקשרות עם חברת הגבייה</p>
<p>על המועצה לבצע סקר מקיף כדי לבחון את מצב התשתיות ולאחר מפגעים בתחומה. לאחר מכן עליה להתבסס על תוצאות הסקר ולהכין תוכנית עבודה רב-שנתית לתחזוקה שוטפת ולפיתוח המרחב הציבורי. בתוכנית ייקבעו סדרי העדיפויות לטיפול בתשתיות ובמפגעים על פי תבחינים ומדיניות שהמועצה תקבע. במסגרת זו על המועצה לבחון את מכלול התקציבים המאושרים העומדים לרשותה, להתוות את אופן השימוש בהם ולפעול ללא דיחוי</p>	<p>אי-ניצול של תקציבים ממשלתיים לפיתוח המרחב הציבורי.</p> <p>אף שמצב התשתיות במועצה היה לקוי ביותר ואף שכמה מהתב"רים אושרו עוד בשנת 2012, 112 תב"רים בסכום של כ-92 מיליון ש"ח לא נוצלו או נוצלו חלקית על אף הצורך הדחוף לממן תחזוקה של תשתיות ופיתוח שלהן, להסיר מפגעים ולשפר את רמת השירותים, המועצה לא ניצלה כאמור, את כל התקציבים שאושרו לה ולא ביצעה מיזמים שהיה בהם כדי לשמור על המרחב הציבורי ולפתחו ולתרום לשיפור במצבה הכלכלי</p>	<p>ניהול כללי וכספי</p>

<p>להתפקודי. כך נפגעה רווחת התושבים.</p> <p>במועצה יש תופעה חמורה - השחתה זדונית של מבני ציבור וחינוך. כך, למשל, אולם ספורט הושחת זמן קצר לאחר שבוצע בו שיפוץ בעלות של כחצי מיליון ש"ח וגן ילדים חדש הושחת ערב פתיחת שנת הלימודים. המועצה לא הגישה תלונות במשטרת ישראל על מקרי ההשחתה, פרט למקרה אחד. במקרה זה התלונה הוגשה כחצי שנה לאחר האירוע. בהקשר זה יצוין כי שירותי השמירה שהמועצה רוכשת מחברה פרטית אינם מועילים, שכן בחלק מהמוסדות השמירה מתקיימת רק בכמה משעות הלילה ובכמה מימות השבוע.</p> <p>אף שהמועצה ידעה שיש תופעה רבת שנים של גניבת חשמל ומים מנכסיה באמצעות חיבורים לא חוקיים למערכות החשמל והמים של מוסדות ציבור ואף שתופעה זו פוגעת בקופת המועצה וגורמת מפגע בטיחות חמור, בעיקר במוסדות חינוך, היא לא נקטה פעולות ממשיות לטיפול בה. באוגוסט 2017 החלה המועצה לנקוט פעולות נקודתיות לניתוק חיבורי חשמל בלבד, אך היא לא הכינה תוכנית מקיפה לאיתור חיבורי חשמל אחרים וחיבורי מים ולטיפול בהם, בניגוד לדרישות משרד הפנים ואף שהיה לה מידע שממנו עולה חשש ממשי שיש בכמה אתרים חיבורים לא חוקיים נוספים. פרט למקרה אחד, המועצה לא הגישה תלונות במשטרת ישראל על חיבורים כאמור.</p> <p>נכסים שאינם מחויבים בארנונה: בתחום המועצה 912 נכסים המחויבים בארנונה. שטחם הכולל הוא 176,494 מ"ר. אולם נכסים רבים המועצה אינה מחייבת בארנונה, למשל 770 נכסים שנמדדו בסקר נכסים בשנת 2013 בשטח כולל של 92,995 מ"ר, ועשרות רבות של עסקים.</p> <p>היקף חובות התושבים ושיעורי הגבייה: היקף החובות המגיעים למועצה מתושבים גדול מאוד, והוא ממשיך לגדול מדי שנה בשנה אף שהמועצה מבצעת מחיקת חובות. הסכום הכולל של החובות בסוף 2017 היה כ-96 מיליון ש"ח, סכום הגדול יותר מפי 12 מהגירעון הנצבר של המועצה בתקציב הרגיל לאותה שנה. מאז שבוצע סקר נכסים בשנת 2013 גדל מאוד חיוב הארנונה השנתי, אך סכומי גביית הארנונה נותרו קטנים, והם יורדים עוד בכל שנה. שיעור הגבייה השוטף מארנונה קטן, והוא הלך ופחת מכ-31% בשנת 2014 עד כ-14% בלבד בסוף שנת 2017. שיעור גביית חובות הארנונה עבור שנים קודמות קטן מאוד, והוא הלך ופחת עד 1.2% בסוף שנת 2017.</p> <p>רישוי עסקים למועצה אין רישום עדכני ומלא של כל העסקים הפועלים בתחומה. ממסמכים</p>	<p>לביצועם.</p> <p>על המועצה לפעול בשיתוף חברת החשמל ותאגיד המים נווה מדבר כדי לבדוק בדיקה מלאה את תשתיות החשמל והמים המחוברות לנכסי המועצה, לאתר מקומות שיש בהם חשד לגניבות או לחיבורים לא חוקיים ולנתק חיבורים אלה לאלתר, וכך למנוע גניבה מכספי ציבור וסיכון חיי אדם. כן עליה להגיש תלונות במשטרת ישראל בכל פעם שמתגלה חיבור לא חוקי. על משרד הפנים להמשיך לפעול עם המועצה כדי להבטיח שתטפל בסוגיה זו באופן מלא.</p> <p>על המועצה לבצע סקירה של כל הנכסים והעסקים שבתחומה שאינם מחויבים בארנונה ולגבות מהם ארנונה כדין. על המועצה לפעול בדחיפות לזיהוי הבעלים של כל הנכסים שבתחומה ולזיהוי חייבים שאין ננקטות נגדם פעולות אכיפה. לאחר מכן עליה להכין תוכנית עבודה ולכלול בה תעדוף על פי תבחינים ברורים ושוויוניים, הליכי עבודה לטיפול בחובות ופירוט של דרכי גבייתם. פעולות אלו יאפשרו להגביר את הגבייה ולצמצם את יתרות החייבים, יתרות המסתכמות היום בעשרות מיליוני ש"ח. על המועצה להסדיר את ההתקשרות עם חברת הגבייה ולהכין נוהל לעבודת החברה.</p> <p>על המועצה ועל העומד בראשה, המשמש גם ראש רשות הרישוי, לפעול נגד העסקים הפועלים ללא רישיון עסק ולהביאם להסדיר את האישורים הנדרשים. היעדר אכיפה בתחום זה מסכן את הציבור ואת בריאותו, ויש בו כדי ללמד על זילות החוק.</p> <p>על משרד הפנים להתערב כדי להשליט סדר בתחום רישוי העסקים במועצה.</p>
---	---

	<p>שונים עולה כי בתחום המועצה פועלים בערך 130 - 140 עסקים. רק לשני עסקים ניתן רישיון עסק כדין. המועצה לא הפעילה את סמכויותיה לאכיפת חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. היא לא שלחה מכתבי התראה לעסקים הרבים הפועלים ללא רישיון עסק, לא הוציאה צווי הפסקה מינהליים או צווי סגירה לעסקים כאלה ולא הגישה כתבי אישום נגדם. משרד הפנים לא השתמש בסמכותו לחייב את המועצה לבצע את המוטל עליה בתחום רישוי העסקים.</p>	
<p>על העירייה לתכנן את פרסום המכרזים ולפעול באורח קבע לאיוש משרות שהתפנו באופן שימנע ככל הניתן את הצורך בקבלת עובד כממלא מקום.</p> <p>לדעת משרד מבקר המדינה על העירייה לשמור על חסיון שמות חברי ועדת הבחינה עד להתכנסות הוועדה, וזאת כדי למנוע השפעה פסולה על חבריה.</p> <p>על העירייה לפעול לתיעוד ראוי של תהליך קבלת ההחלטות בוועדות הבחינה ולהביאן לידי ביטוי במסמכי הוועדה, ובכלל זה להקפיד כי כל חברי הוועדה ימלאו את טבלאות דירוג המועמדים וכי ייכתב פרוטוקול מנומק, וזאת בשקיפות הנדרשת לשם בקרה על ההליך.</p> <p>על העירייה להפסיק לאלתר את הנוהג של ועדות הבחינה להפנות מועמדים לראיונות אצל בעלי תפקידים בעירייה כדי להחליט מיהו המועמד הכשיר, ועליה להבהיר לוועדות הבחינה כי הן אינן רשאיות לעשות כך.</p>	<p>איוש שיטתי של משרות הטעונות מכרז בממלאי מקום.</p> <p>פרסום מוקדם של שמות חברי ועדת הבחינה.</p> <p>היעדר הנמקת החלטות ועדת הבחינה בפרוטוקול.</p> <p>העברת סמכויות בתהליך בחירת המועמד הזוכה.</p>	<p>תהליכי מכרזי כוח אדם ואיוש משרות בממלאי מקום</p>

התפתחות עיקרי הנתונים הכספיים ב- 10 השנים משנת 2009 עד שנת 2018

כללי

הרשויות המקומיות חייבות בניהול מערכת הנהלת חשבונות לפי תקנות הרשויות המקומיות (הנהלת חשבונות), התשמ"ח-1988.

רישומי הנהלת החשבונות נערכים ב"שיטת המזומנים המתוקנת" והדוחות הכספיים נערכים על-פי הנחיות הממונה על ביקורת החשבונות במשרד הפנים, כפי שנקבעו בהנחיות להנהלת חשבונות ודיווח כספי ברשויות מקומיות, מתוקף היותו גוף אחראי ומפקח בכל הנוגע לניהול חשבונותיה של רשות מקומית. המשתמשים בדוחות הכספיים יתייחסו בקריאת וניתוח הדוחות הכספיים לשיטת הדיווח המיוחדת, אשר מתבטאת במספר נושאים עיקריים, בין היתר:

- ההשקעות ברכוש קבוע מופחתות עם זקיפת ההוצאות לתקציב הרגיל או לתקציב הבלתי רגיל, בהתאם למקור המימון, ואינן מוצגות ככנס במאזן ופחת בגינן אינו מקבל ביטוי על-פני תקופות הדיווח.
- הלוואות שמתקבלות נרשמות כהכנסות בתקציב הבלתי רגיל עם קבלתן בפועל. המאזן אינו כולל את יתרת הלוואות לזמן ארוך. עומס המלוות של המועצה לתאריך הדוח הכספי מוצג כנספח למאזן (נספח 3 לטופס 1).
- הכנסות ממסים, אגרות, היטלים והשתתפויות נרשמות על בסיס מזומן. מידע על מצב החייבים מוצג כנספח למאזן (נספח 2 לטופס 1).
- מענקים והשתתפויות ממשרדי ממשלה ומגופים ציבוריים אחרים המיועדים לתקציב הרגיל נזקפים על בסיס מצטבר.
- הנחות מארנונה נרשמות כהוצאה כנגד זיכוי סעיף הכנסה בתקציב הרגיל.
- ההוצאות נרשמות על בסיס מצטבר, והוצאות ששולמו בשנת החשבון ואשר מתייחסות לתקופות מאוחרות יותר, נזקפות לדוח תקבולים ותשלומים במועד התשלום.

מטרת הביקורת - הצגת וסקירת עיקרי הנתונים הכספיים

הצגת וסקירת עיקרי הנתונים הכספיים ב- 10 השנים האחרונות, נועדה להציג את עיקרי המגמות וההתפתחויות במצבה הכספי של המועצה ותוצאות פעולותיה הכספיות על-פני השנים.

הביקורת בדעה, שראוי לייחס לדוחות הכספיים ודוחות כספיים ניהוליים נוספים חשיבות בדיונים ובחינת מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של המועצה באופן שוטף וסדיר.

לדעת הביקורת, ראוי שבנוסף להצגת הדוחות הכספיים הרבעוניים במליאת המועצה (דוח כספי לתקופות של 3 חודשים ובמצטבר), יוצגו וייערכו דיונים בדוחות הכספיים המבוקרים של המועצה כדי ללמוד ולבחון את מצבה הכספי של המועצה ותוצאות פעולותיה בשנת החשבון האחרונה בהשוואה לשנה קודמת ובהשוואה לתקציב הרגיל המאושר ולתקציבים הבלתי רגילים המאושרים.

לדעת הביקורת, יש חשיבות למסד נושא מערך המידע הכספי במועצה בצורה שניתן להפיק ממנו מידע רב שנתי של מגמות והתפתחויות בפעולותיה של המועצה. בחינה רב שנתית (לדגמה 10 שנים) עשויה להציג מגמות שונות בפעולותיה השונות של המועצה ועל התפתחות במצבה הכספי של המועצה.

לדעת הביקורת, ראוי לפעול לבניית מערך נתונים כספיים וכמותיים שיכלול כל פעילויות המועצה, על-פני השנים, במערכת ממוחשבת שניתן להשתמש בנתונים ובדוחות שיופקו לפי חתכים וצרכים שונים, ושמבוסס על נוהל רישום, ניהול ומעקב ופיקוח שיבטיח נאותות ואמינות הנתונים.

לדעת הביקורת, מסד נתונים כספיים וכמותיים, עם שילוב השוואות ממאגרי מידע ציבוריים מורשים, כמו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מאגרי מידע ממשרד הפנים (לדגמה: בשנים האחרונות מפרסם משרד הפנים "מטריצת נתונים" מהדוחות הכספיים של כלל הרשויות המקומיות) ומאגרי מידע מורשים אחרים, עשויה לתרום בבחינת מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של המועצה לפי מדדי ביצוע השוואתיים, ולסייע בתכנון פעולותיה לרבות לטווח ארוך.

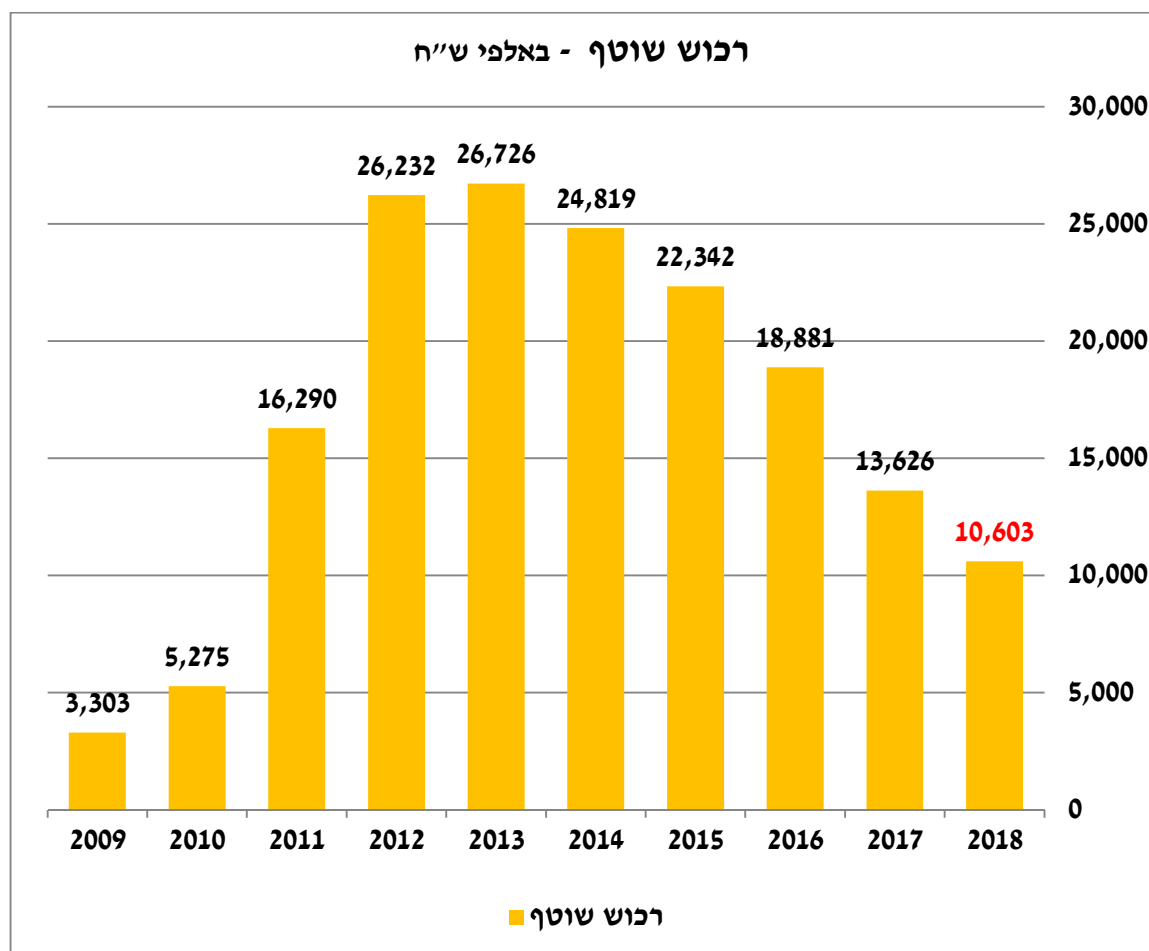
הביקורת נוהגת להציג בדוחות הביקורת השנתיים את התפתחות עיקרי הנתונים הכספיים ב-10 השנים האחרונות, מתוך הדוחות הכספיים המבוקרים של המועצה. הנתונים מוצגים באלפי ₪ נומינליים⁶.

⁶ לא משוערכים לפי עליית מדד מחירים- עליית המדד למחירים ("ההצמדה") בשנים האחרונות הינה בשיעור נמוך, כך שאי שערך הסכומים לפי שיעור עליית המדד אינו פוגע משמעותית בהצגת הנתונים לצורך דוח זה- אולם ראוי להתחשב באי השערך בבחינת נתונים ובבניית מסד נתונים להשוואות רב שנתיות, כך למשל, **נתוני שנת 2009 (ב) של מדד יוני 2009) ערכן המושערך (לפי מדד המחירים לצרכן של יוני 2018) יהיה גבוה בכ- 10.31%.**

התפתחות עיקרי הנתונים הכספיים ב- 10 השנים : 2009-2018

נתונים מהמאזנים – באלפי ₪ נומינליים

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
3,303	5,275	16,290	26,232	26,726	24,819	22,342	18,881	13,626	10,603	רכוש שוטף
2,530	14,083	15,232	16,459	15,452	16,176	14,364	14,216	15,352	15,834	השקעות
1,804	1,804	1,806	1,806	-	-	-	-	-	-	גרעונות סופיים בתב"רים
12,176	8,041	7,036	7,040	52	972	83	793	3,022	5,783	גרעונות זמניים בתב"רים
15,951	13,151	17,413	21,780	18,002	19,363	21,076	20,929	23,549	25,140	התחייבויות שוטפות
3,138	14,807	15,939	16,857	15,850	16,574	14,762	14,614	15,750	16,232	קרנות
841	724	1,245	7,012	12,900	8,378	6,030	951	(1,653)	(7,299)	עודף (גרעון) לתחילת השנה
-	(724)	(1,245)	-	(8,463)	(4,791)	(4,791)	(848)	-	-	שינויים ביתרת הפתיחה
-	-	-	(3,022)	(4,451)	-	-	-	-	-	סגירת גרעון סופי בתב"רים
(117)	1,245	7,012	8,910	8,392	2,443	(910)	(1,756)	(5,646)	(1,853)	עודף (גרעון) בשנה
724	1,245	7,012	12,900	8,378	6,030	951	(1,653)	(7,299)	(9,152)	עודף (גרעון) לסוף השנה

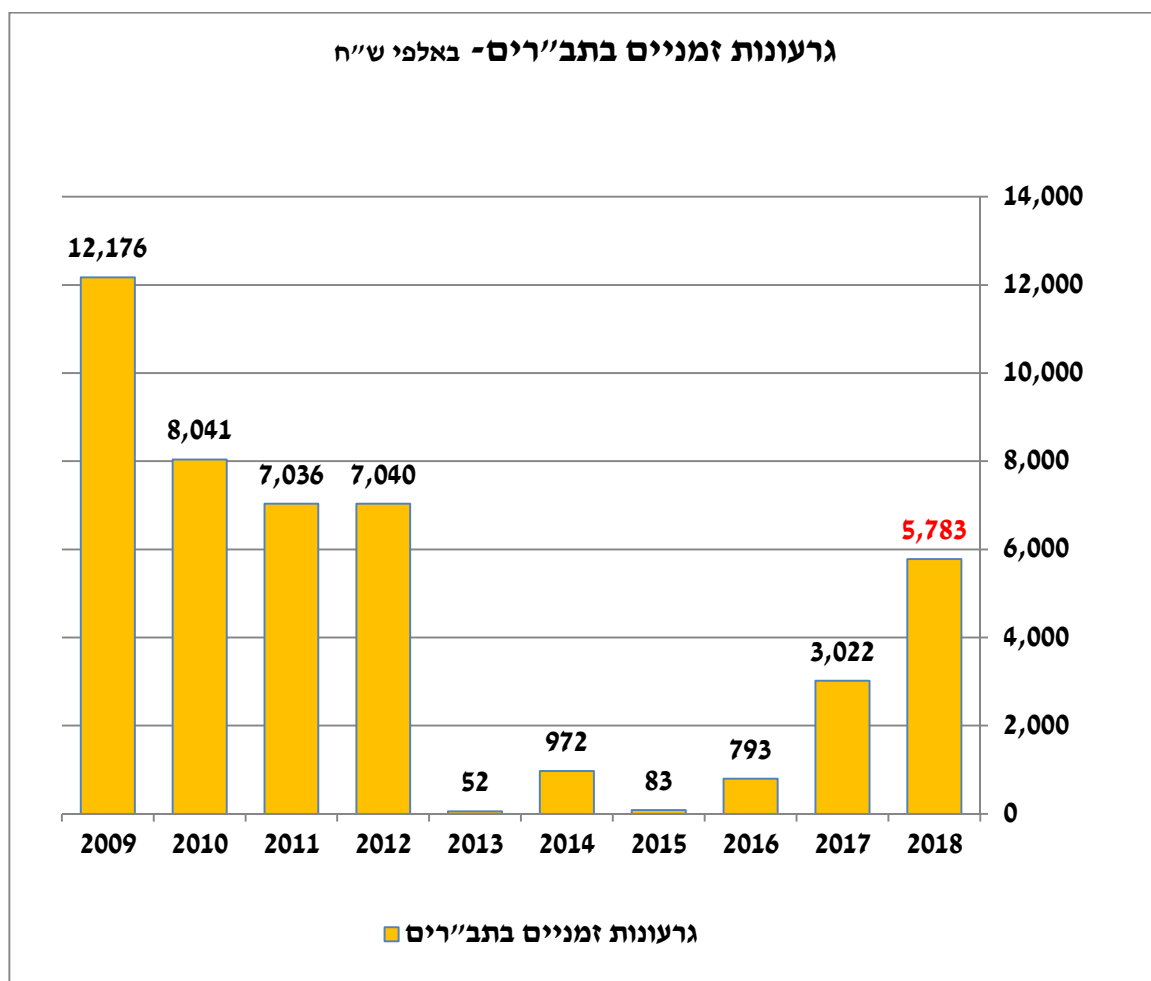

הרכוש השוטף לסוף שנת 2018, הסתכם בסך- 10,603 אלפי ש"ח, (בשנת 2017 כ-13,626 אלפי ש"ח), כאשר הנכסים הנזילים- מזומנים בבנקים (כולל פקדונות לזמן קצר כשווי מזומנים), הסתכמו בסך- 6,331 ש"ח, (בשנת 2016 בסך- 10,160 אלפי ש"ח). כאשר סך- 1,1360 אלפי ש"ח מהם מופקדים בפקדונות לזמן קצר (בשנת 2017 בסך- 2,380 אלפי ש"ח).

לדעת הביקורת, מסתמנת ירידה ביתרת המזומנים והפקדונות בבנקים, החל משנת 2014 וברציפות, אשר אמורה לחזק את הצורך בבדיקה, מעקב ובקרה אחר הביצוע של התקציב הרגיל והביצוע של התקציבים הבלתי רגילים, ועריכת דוחות ניהול צפי תזרימי מזומנים.

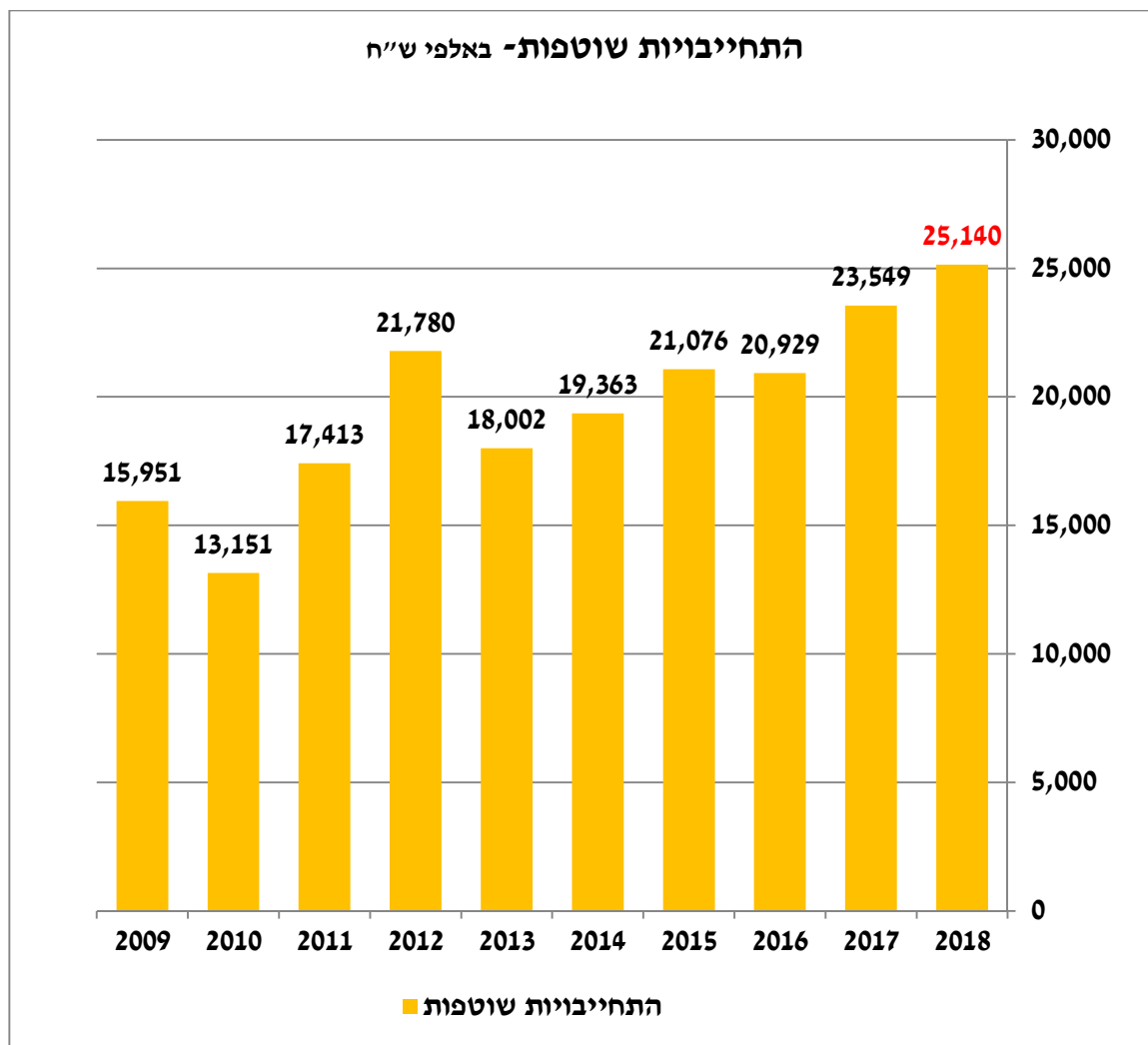
לדעת הביקורת, ראוי להפעיל וועדת השקעות כנדרש, ולפעול, בין השאר, לפי עקרונות והכללים שנקבעו בחוזר מנכל משרד הפנים 7/4/2008, לרבות בעניין קביעת מדיניות ההשקעות, תיעוד הפעילויות וההחלטות ודיווח רבעוני לראש המועצה והעמדת הדוחות פתוחים לעיון חברי המועצה.

⁷ חוזר מנכל משרד הפנים 4/2008, בנושא כללים להשקעת עודפים זמניים שנצברו בקרנות לפיתוח ועודפים זמניים אחרים.

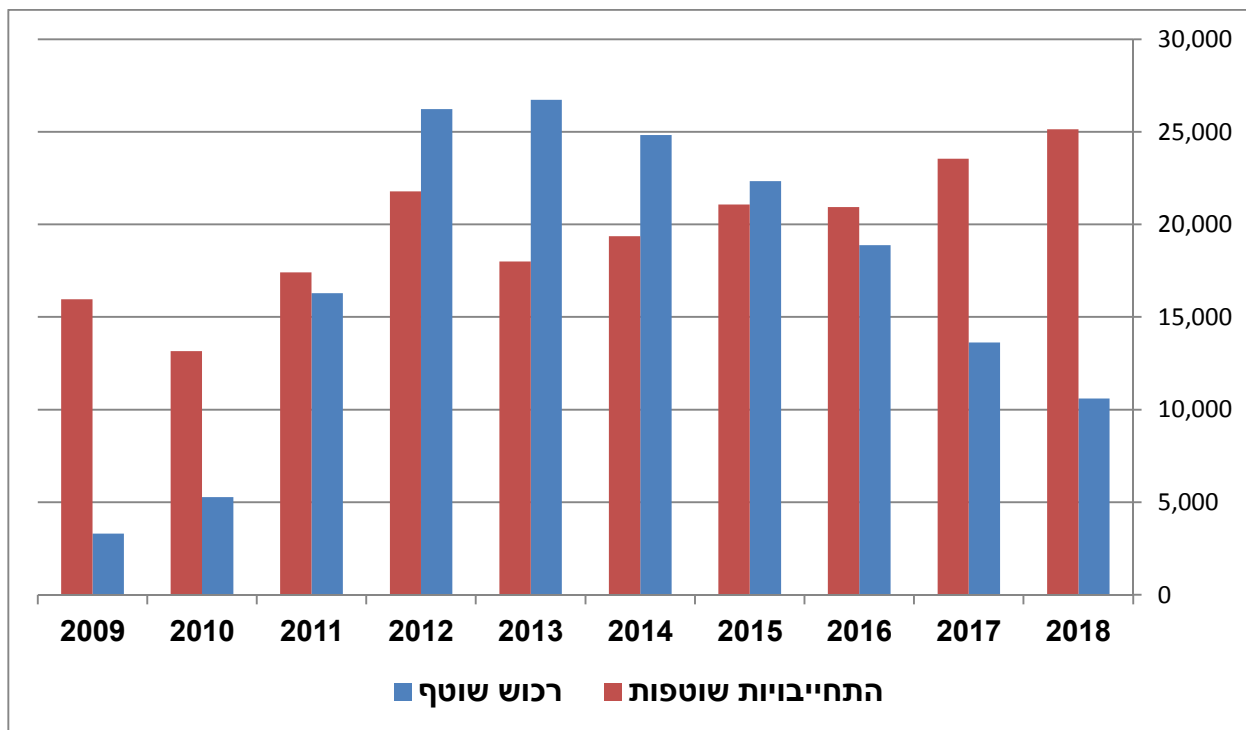
- הגרעונות הזמניים בתב"רים, נטו לסוף שנת 2018 הסתכמו בסך- 5,783 אלפי ש"ח, אשר מורכבים מגרעונות זמניים בסך 7,846 אלפי ש"ח ועודפים זמניים בסך 2,063 אלפי ש"ח. הגרעונות הזמניים נטו לסוף שנת 2019 (על סמך דוח רבעוני 12.2019- לא מבוקר) הסתכמו בסך 6,518 אלפי ש"ח.

- הביקורת מעירה, שסכום הגרעונות הזמניים נטו לסוף השנים 2017-2018 עלה משמעותית לעומת סכום הגרעונות הזמניים, נטו בשנים שקדמו 2013-2016.

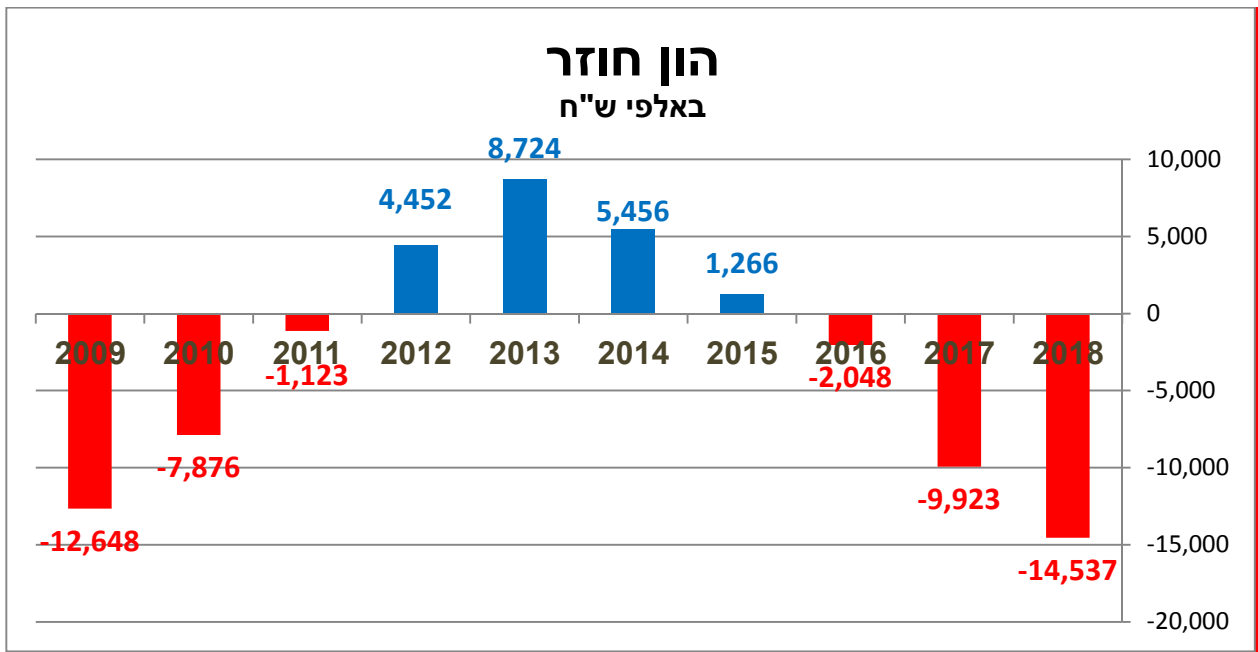

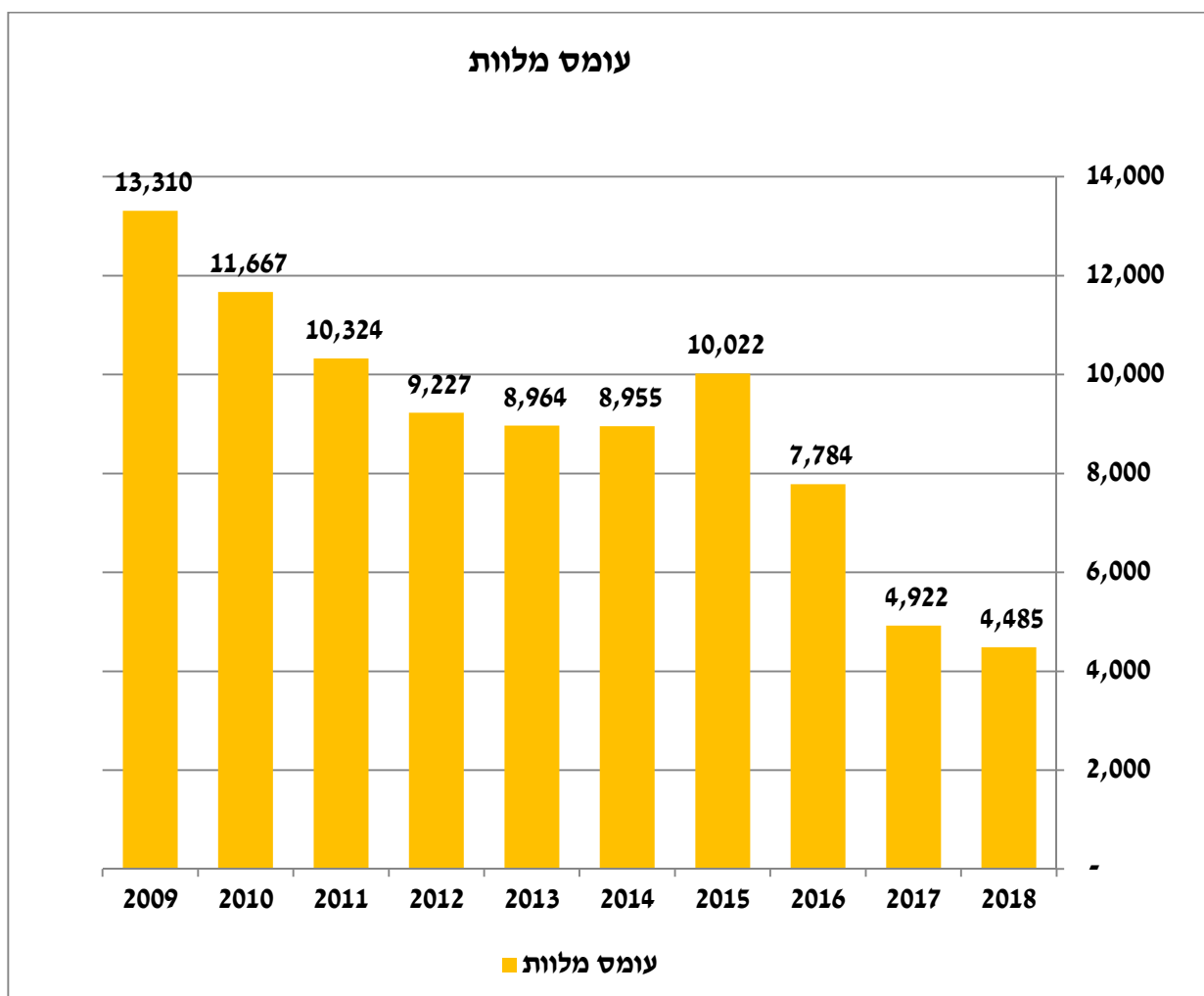
יתרת ההתחייבויות השוטפות לסוף שנת 2018 הסתכמה בסך 25,140 אלפי ₪. בכפוף לכללי החשבונאות המקובלים ברשויות מקומיות, בין השאר אי הכללת יתרת החייבים בגין ארנונה ותשלומי חובה אחרים במאזן אלא רק הצגתם בנספח לדוח הכספי, עולה שלסוף שנת 2018 ההתחייבויות השוטפות אשר הסתכמו בסך 25,140 אלפי ₪ עולות על סכום הנכסים השוטפים אשר הסתכמו בסך 10,603 אלפי ₪. כלומר "יחס שוטף" נמוך משמעותית מ- 1 (כ 0.42). ההתחייבויות השוטפות לסוף שנת 2019 (על פי הדוח הרבעוני 12.2019- לא מבוקר) הסתכמו בסך 31,075 אלפי ₪.

התפתחות הרכוש השוטף לעומת התחייבויות שוטפות על פני שנים

הביקורת מעירה, שהחל משנת 2014, החלה מגמה של ירידה ברכוש השוטף ובמקביל עלייה בהתחייבויות השוטפות. "ההון החוזר" (בכפוף לשיטת הרישום והדיווח הכספי ברשויות מקומיות, שלא כוללת יתרת חיובים), בירידה משנת 2013 ונהיה שלילי משנת 2016.

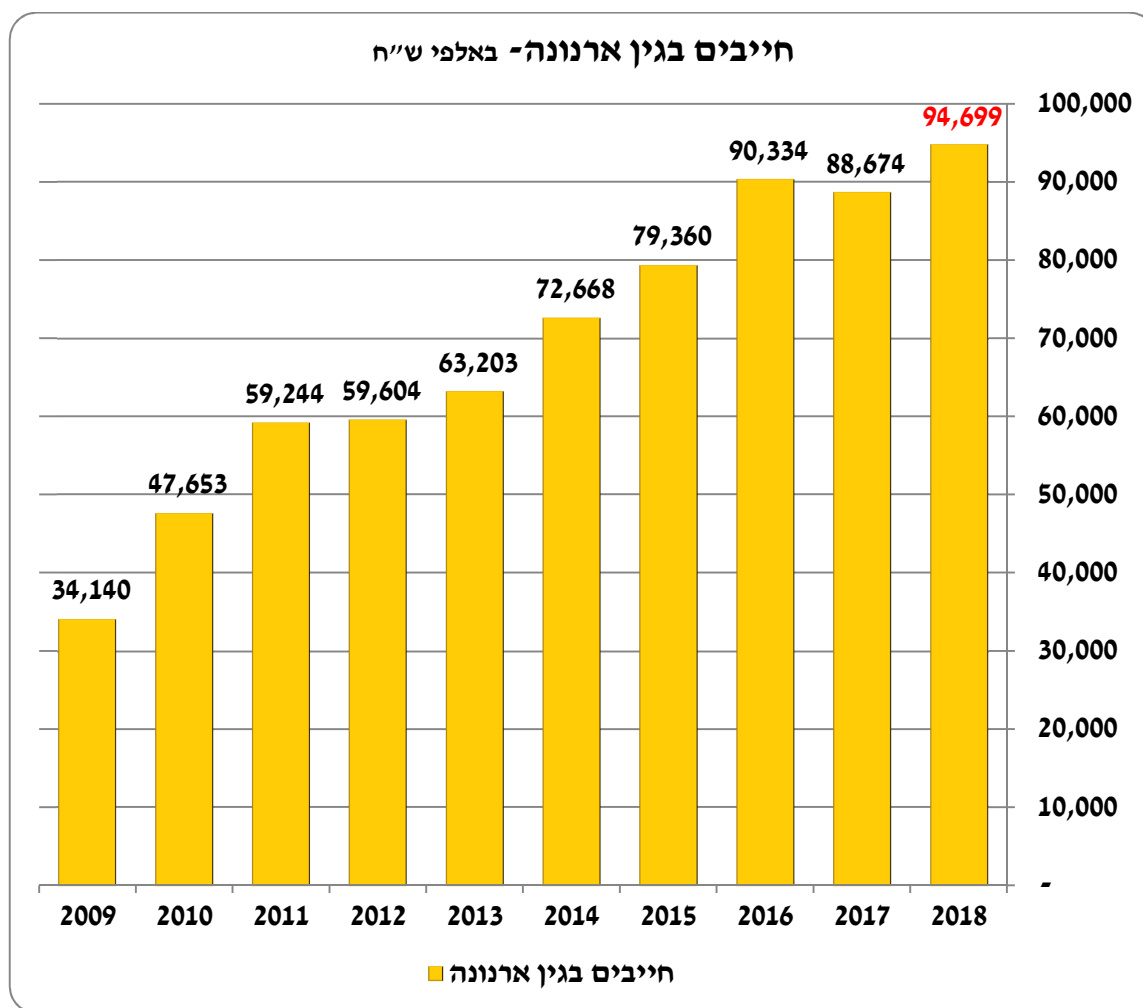
עומס המלוות לסוף שנת 2019 (על פי דוח רבעוני 12.2019 – לא מבוקר) הסתכם בסך 3,001 אלפי ₪.

חייבים בגין ארנונה

להלן ריכוז נתוני הארנונה שבנספח 2 לטופס 1 בדוחות הכספיים המבוקרים לשנים 2011-2018 :

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
47,653	59,244	59,604	63,203	72,668	79,360	90,334	88,674	יתרה לתחילת שנה
								חיוב בשנת החשבון
27,118	23,116	25,840	27,712	27,574	32,404	27,102	33,248	סך הכל חיוב בשנת החשבון
(5,105)	(8,573)	(7,646)	(6,762)	(7,457)	(7,197)	(11,655)	(9,867)	פטורים, שחרורים והנחות
69,666	73,789	77,798	84,153	92,785	104,567	105,781	112,058	סך הכל חיובים
(10,422)	(14,185)	(14,595)	(11,485)	(13,425)	(14,233)	(17,107)	(17,356)	סך הכל גביות בשנת החשבון
59,244	59,604	63,203	72,668	79,360	90,334	88,674	94,699	יתרה לסוף השנה
700	725	783	746	762	919	874	845	גודל שטחים חייבים בארנונה על-פי טבלאות שטחים וגביה בדוח הביקורת המפורט

על-פי הדוח הרבעוני 12.2019 - לא מבוקר, יתרת החייבים בארנונה לסוף שנת 2019 הסתכמה בסך 104,182 אלפי ש"ח וסך השטחים המחויבים הסתכמו בשטח כולל של כ-847 אלפי מ"ר.

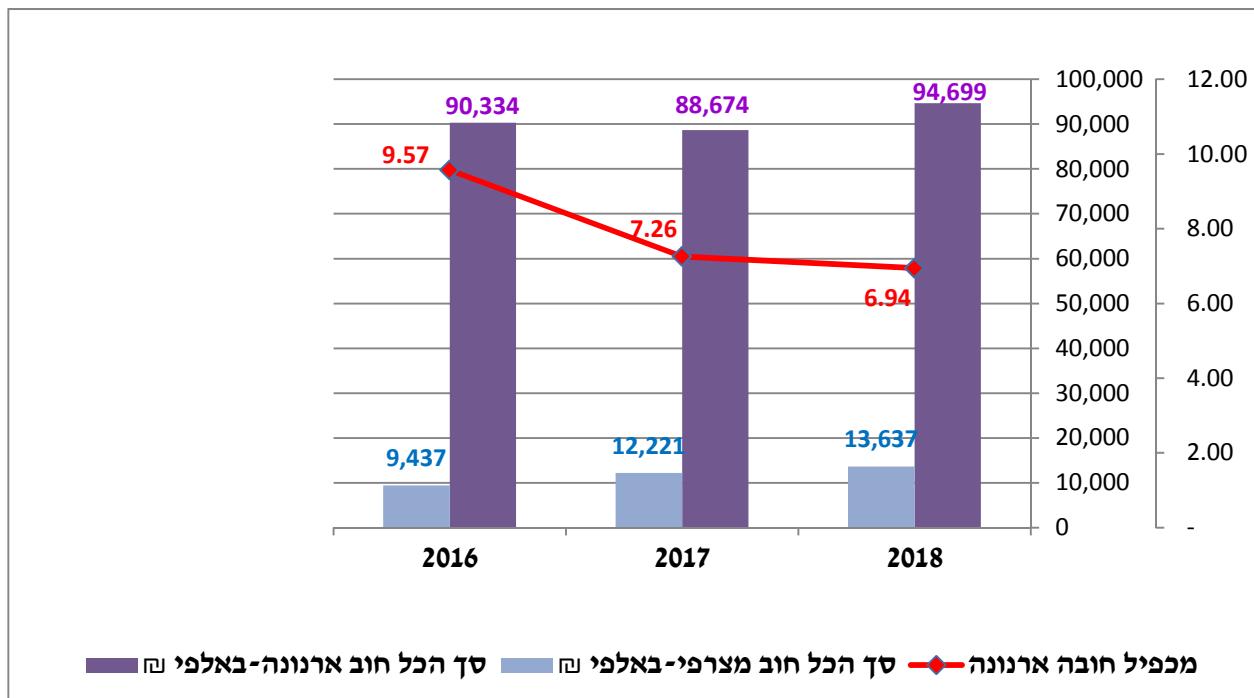
בנספח 2 לטופס 1 בדוח הכספי המבוקר ליום 31 בדצמבר 2018, צוין שיתרת החייבים בגין ארנונה מסתכמת בכ- 94,694 אלפי ש"ח כאשר כ- 62,385 אלפי ש"ח מהם (כ- 66%) הינם חובות מסופקים וחובות למחיקה.

הקיטון ביתרת החייבים לסוף שנת 2017 לעומת יתרת החייבים לסוף שנת 2016, נובע בעיקר מהקיטון בחיובים, בגידול בהנחות ובגידול בגבייה.

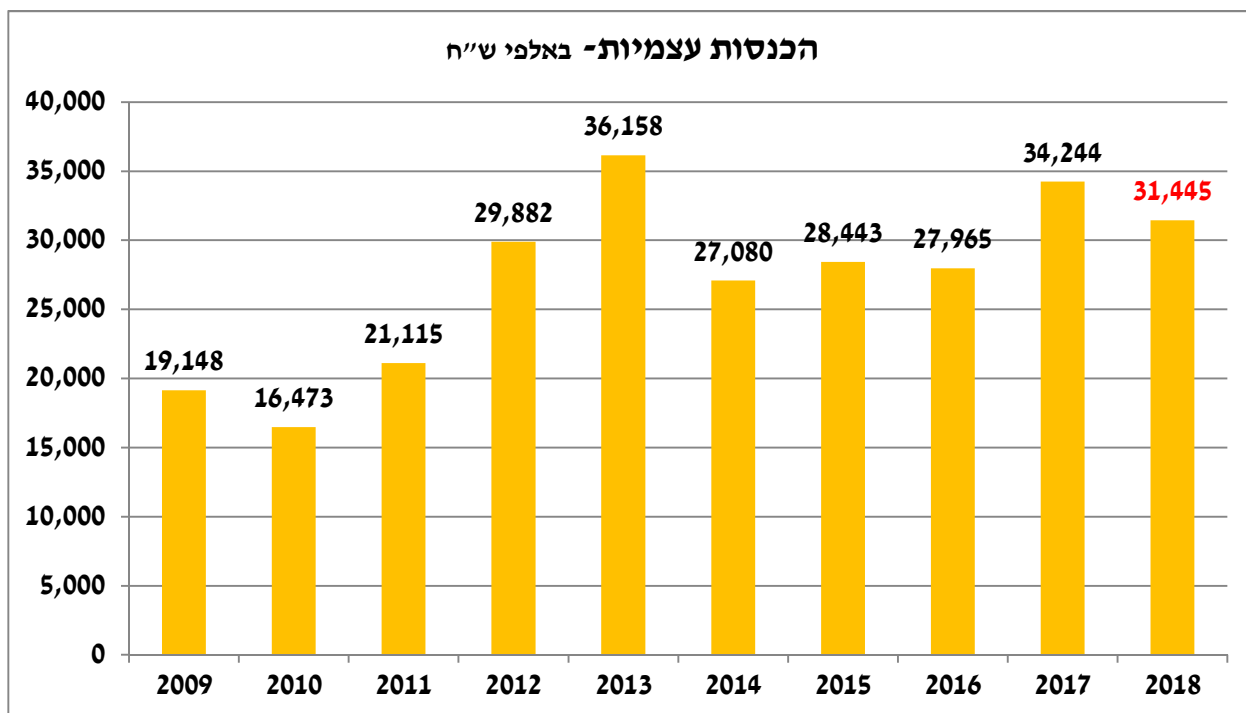
לפי דוח "מאזן גבייה" לסוף שנת 2019 - (לא מבוקר), הסתכמה יתרת החייבים בארנונה בכ- 104,182 אלפי ש"ח.

הביקורת בדעה, שיתרות החייבים בגין ארנונה (ובגין חובות אחרים למועצה) מהווים נכס מהותי ובהיקף כספי משמעותי במיוחד (גם בהתחשב בכך שברובו מסווג כחוב מסופק), אשר מחייב טיפול הולם לגבייתו.

מכפיל חוב הארנונה של המועצה לשנים 2016-2018

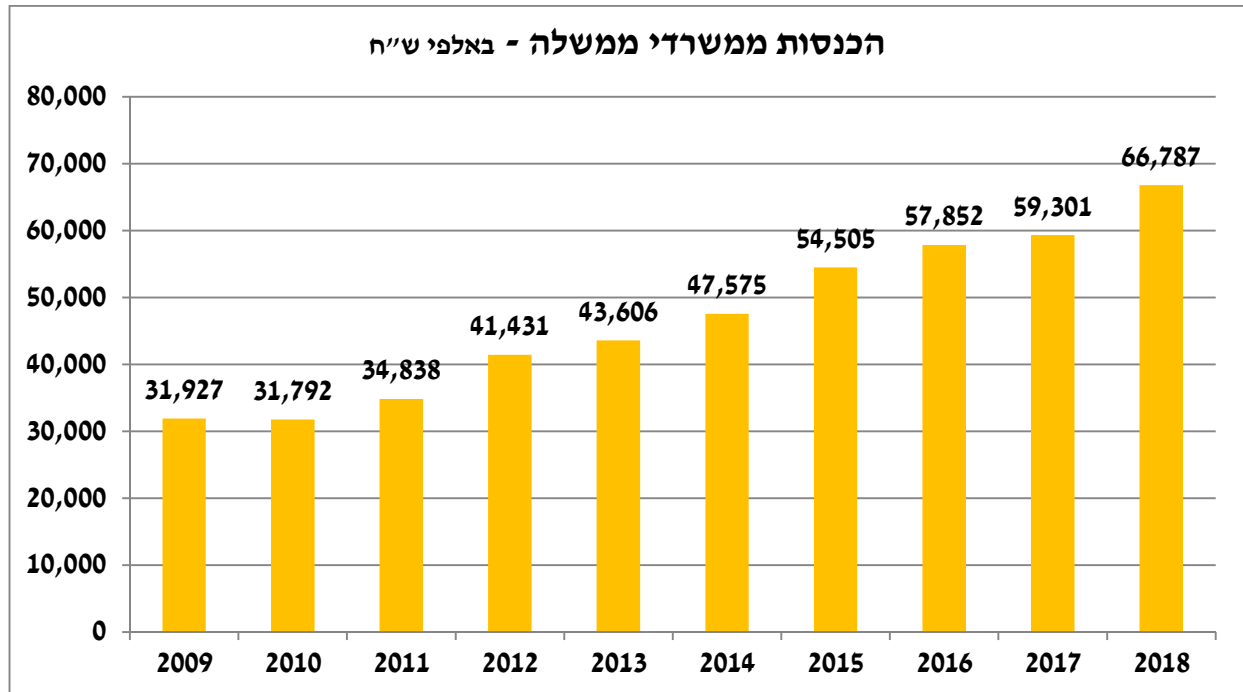
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
										הכנסות
19,148	16,473	21,115	29,882	36,158	27,080	28,443	27,965	34,244	31,445	הכנסות עצמיות
31,927	31,792	34,838	41,431	43,606	47,575	54,505	57,852	59,301	66,787	משרדי ממשלה
13,141	12,959	13,955	13,910	13,843	13,290	13,546	14,628	18,115	19,145	מענק כללי
-	-	-	-	8,852	-	-	-	-	-	מלוות למחזור
24	17	200	20	1,852	1,713	2,856	3,853	-	-	מענקים מיועדים
64,240	61,241	70,108	85,243	104,317	89,658	99,350	104,298	111,660	117,377	סך הכל הכנסות
										הוצאות
27,914	28,653	30,024	34,410	36,508	39,148	45,410	52,192	54,081	57,408	משכורות ושכר
13,990	13,453	14,799	19,656	21,038	22,471	27,318	28,652	33,090	35,426	פעולות
191	151	174	204	200	175	136	110	111	124	מימון
3,016	3,082	2,312	1,653	9,615	-	-	2,537	3,186	713	פירעון מלוות
12,054	8,846	9,366	3,288	3,487	3,631	3,912	3,891	3,688	3,823	אחזקה ומנהל (למעט מימון)
7,192	5,811	5,895	14,970	15,621	16,024	18,081	17,655	21,869	20,888	השתתפויות ותרומות
-	-	526	2,152	9,456	5,766	5,403	1,017	1,281	848	חד פעמיות
64,357	59,996	63,096	76,333	95,925	87,215	100,260	106,054	117,306	119,230	סך הכל הוצאות
(117)	1,245	7,012	8,910	8,392	2,443	(910)	(1,756)	(5,646)	(1,853)	עודף/גרעון

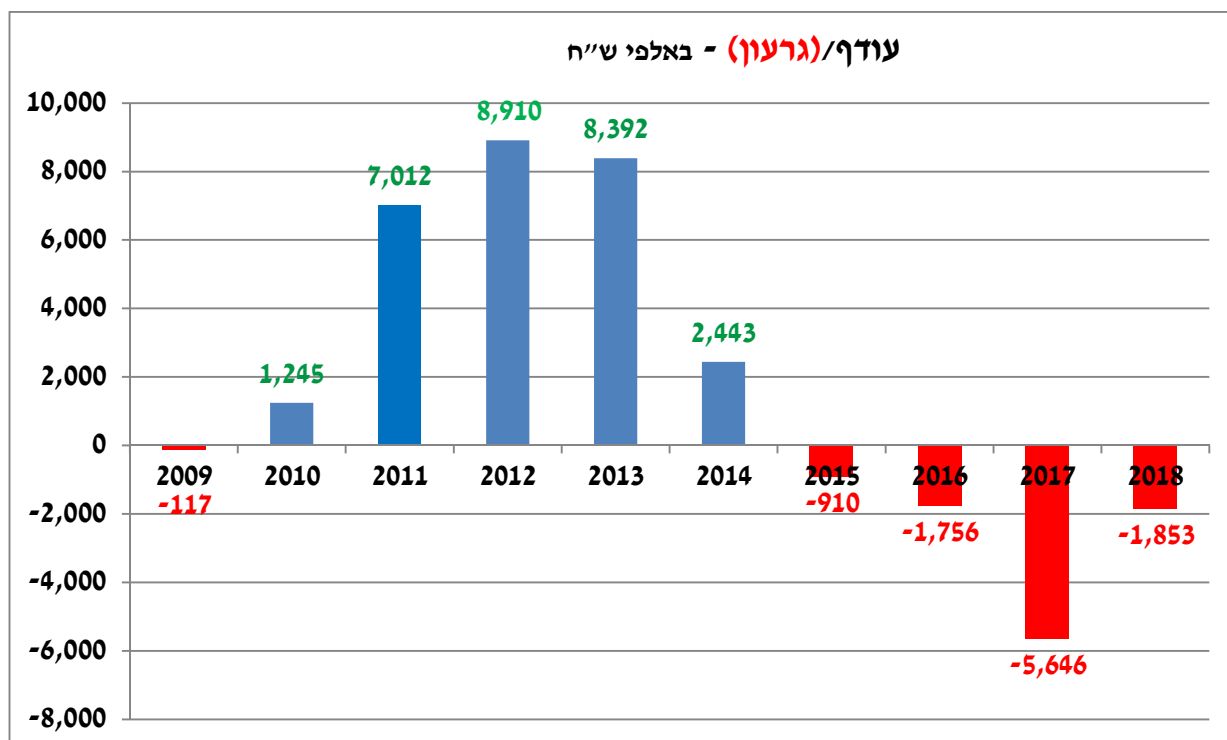
ההכנסות העצמיות בשנת 2018 הסתכמו ב- 31,245 אלפי ש"ח לעומת ההכנסות העצמיות בשנת 2017 שהסתכמו ב- 32,244 אלפי ש"ח. **הירידה בהכנסות העצמיות נובעת בעיקר:**

- **מירידה בהכנסות ברוטו מארנונה, בכ- 1,539 אלפי ש"ח**, אשר הסתכמו בשנת 2018 בסך 27,223 אלפי ש"ח לעומת סך של 28,762 אלפי ש"ח בשנת 2017. אולם ראוי לציין שהירידה בהכנסות מארנונה הנ"ל הינו סכום שכולל סכום ההנחות מארנונה אשר נרשמות הן כהכנסות והן כהוצאות ואשר ירדו בשנת 2018 לסך 9,867 אלפי ש"ח בשנת 2017 לעומת סך של 11,665 אלפי ש"ח בשנת 2017, כלומר עלייה בגביית ארנונה נטו בשנת 2018 לעומת שנת 2017 הסתכמה בסך 249 אלפי ש"ח.

- **מירידה בסך 1,800 אלפי ש"ח** בהעברות מקרנות פיתוח לתקציב הרגיל.

גרעון שוטף בתקציב הרגיל (החל משנת 2015)

לאחר 5 שנים, משנת 2010 עד שנת 2014, שבהן המועצה סיימה את שנת הכספים בעודף שוטף בתקציב הרגיל, המועצה סיימה שנת 2015 בגרעון שוטף בתקציב הרגיל בסך 910 אלפי ₪, בשנת 2016 בגרעון שוטף בתקציב הרגיל בסך 1,756 אלפי ₪, בשנת 2017 בגרעון שוטף בתקציב הרגיל בסך 5,646 אלפי ₪ ובשנת 2018 בגרעון שוטף בתקציב הרגיל בסך 1,853 אלפי ₪.

על-פי הדוח הכספי הרבעוני 12.2019 (לא מבוקר), המועצה סיימה את שנת 2019 בגרעון שוטף בתקציב השוטף בסך 2,850 אלפי ש"ח

לדעת הביקורת, המעבר מעודף שוטף בתקציב הרגיל לגרעון שוטף בשנים 2015-2019 אמור היה ל"הדליק מנורת אזהרה" לגבי הביצוע והבקרה של התקציב הרגיל.

לדעת הביקורת, המועצה הייתה אמורה לדון ולנתח בצורה מעמיקה את הסיבות לגרעון השוטף בתקציב הרגיל בכדי להיערך ולבצע בקרה תקציבית נאותה ומוקפדת יותר כבר בשנת 2016. אולם התוצאה של גרעון שוטף בתקציב הרגיל בשנת 2017, מעלה תמונה של מעבר מגמתי לביצוע גרעוני שוטף בתקציב הרגיל. עיקר הגרעון השוטף בתקציב הרגיל בשנת 2018 נבע מכך שההכנסות בפועל היו נמוכות משמעותית מאומדן ההכנסות כמעט בכל תחומי הפעילות של המועצה. סך ההכנסות בתקציב הרגיל הסתכמו בכ- 117,377 אלפי ₪ כאשר סך אומדן ההכנסות בתקציב הסתכם בכ- 124,850 אלפי ₪. סך הביצוע נטו הסתכם בגרעון שוטף בתקציב הרגיל בסך 1,853 אלפי ₪. על פי הדוח הכספי הרבעוני 12.2019 - לא מבוקר, הגרעון בביצוע התקציב השוטף לשנת 2019 הסתכם בסך 2,850 אלפי ₪.

הביקורת מעירה, שהגרעון השוטף בתקציב הרגיל על פני שנים, בשנים 2015-2019 עלול להביא את המועצה לקשיים כלכליים ותזרימיים אשר יקשו ויפגעו בביצוע פעולותיה ובמתן השירותים לתושבים.

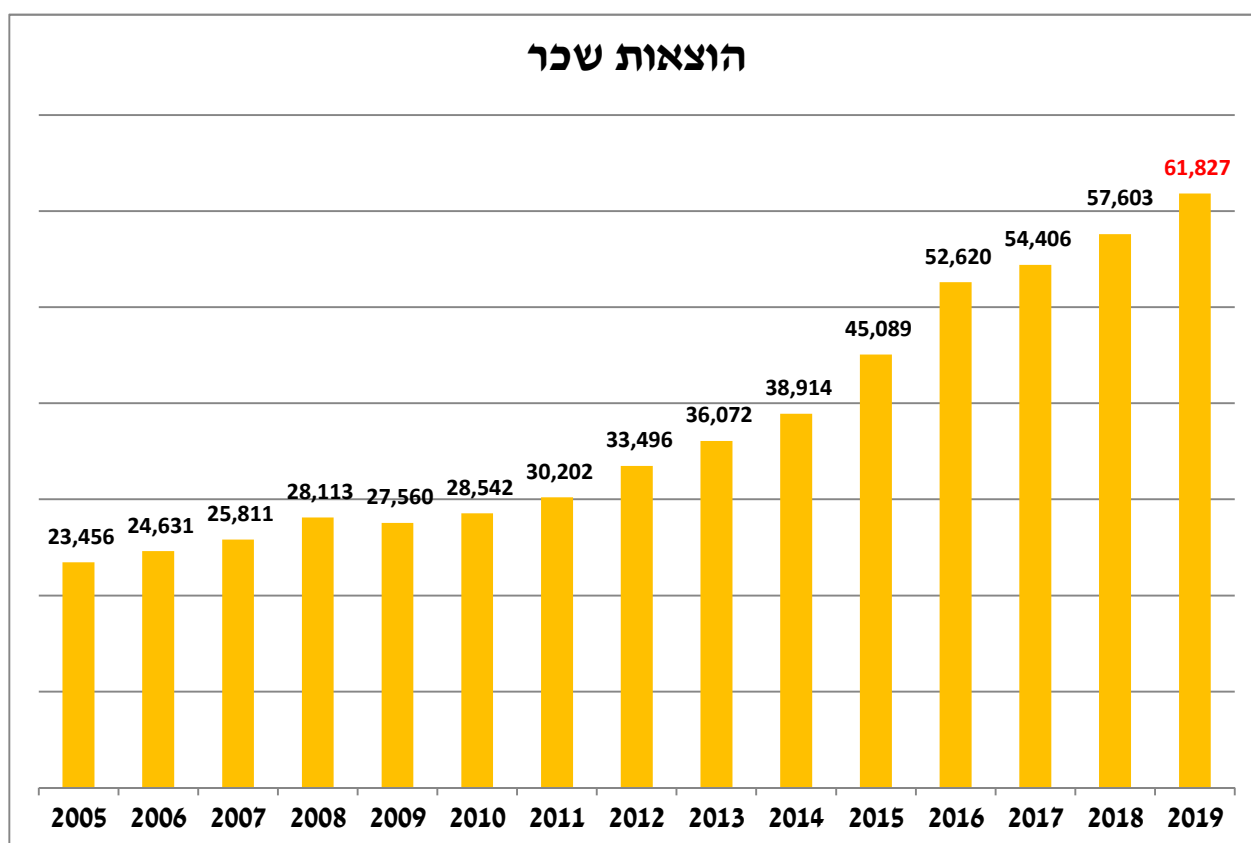
הוצאות שכר על פני שנים

כללי

המועצה מחויבת לנהוג לפי תקני החיסכון, היעילות והמועילות בביצוע פעולותיה. פעולות המועצה מבוצעות על ידי עובדי המועצה השכירים ועל ידי נותני שירותים כקבלנים עצמאיים. במשך השנים, גדל מספר תושבי המועצה וגדל היקף הפעילות והשירותים שהמועצה מספקת. גידול בתחומי והיקפי השירותים שהמועצה מספקת דורש גידול מתאים בכוח האדם.

בניתוח האנליטי של הדוחות הכספיים על פני שנים, אשר הביקורת, בין השאר, משלבת בדוחות הביקורת בכל שנה, עולה שהוצאות השכר עלו (יותר מהוכפלו בערך הנומינלי) בשנים האחרונות, מאז שנת 2005 מסך של כ 23 מיליון ₪ לסך של כ 62 מיליון ₪ בשנת 2019.

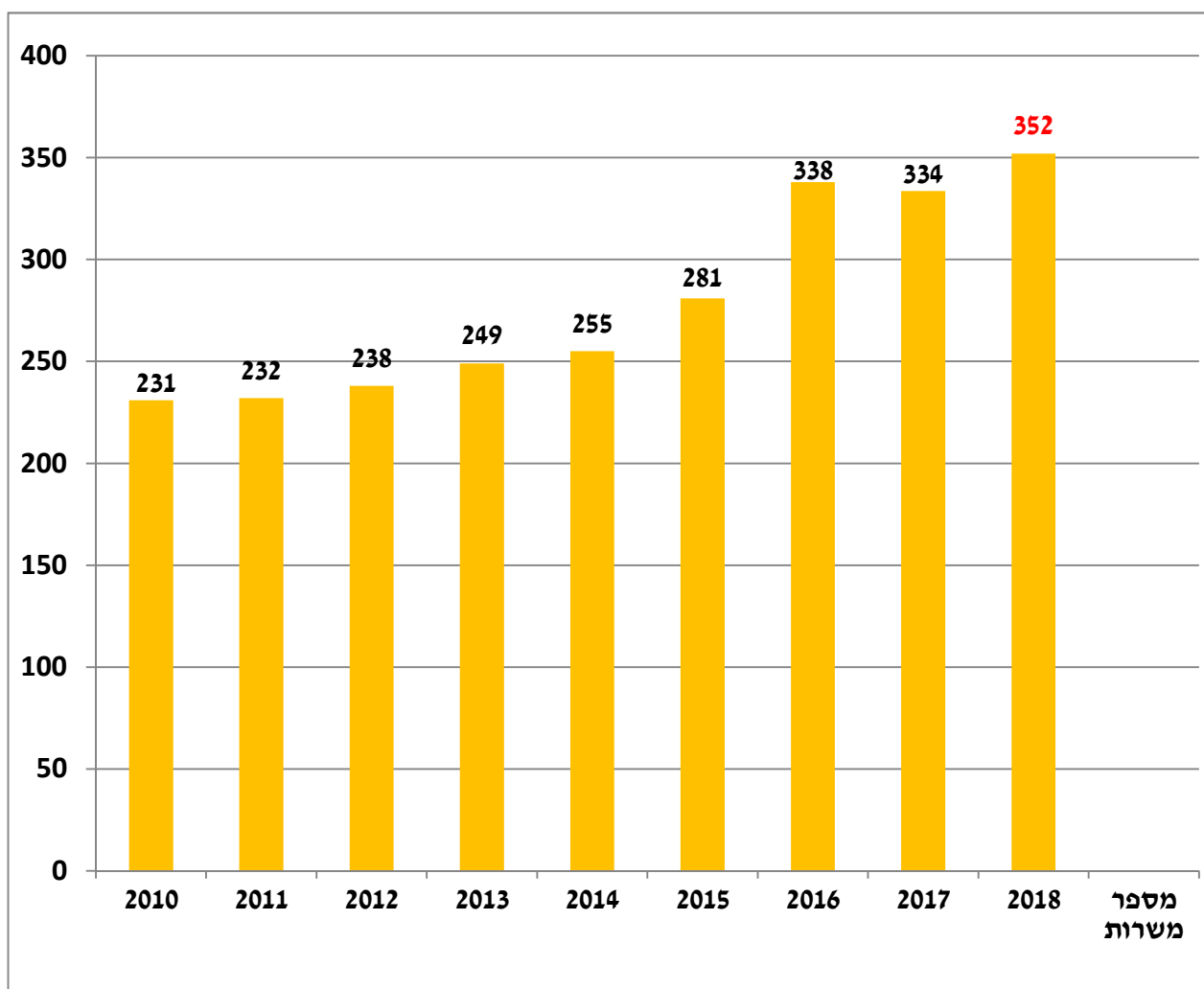
הוצאות השכר בשנת 2019 בסך 61,827 אלפי ₪ מהוות כ 52% מסך ההוצאות של התקציב הרגיל, שהסתכמו ב 118,782 אלפי ₪ (על פי דוח רבעון 12.2019, שמציג תוצאות שנת 2019, לא מבוקר).

לפי ניתוח נתוני הרשויות המקומיות שפורסמו ב "מטריצת נתונים 2018" על ידי משרד הפנים, עולה ששיעור הוצאות השכר הממוצע מסך הוצאות התקציב הרגיל מסתכם בכ 37.6%. כאשר המועצה עם שיעור הוצאות שכר של כ 48.3%, נמצאת לפי דירוג הרשויות עם השיעור הגבוה יותר של הוצאות שכר מסך הוצאות התקציב הרגיל, במיקום ה- 32 מתוך 250 רשויות עם הנתונים במטריצה שפורסמה, ובמקום ה 11 מתוך 36 רשויות מקומיות בעלות דירוג מצב סוציו אקונומי דומה 3.

מספר משרות על פני שנים על-פי נספח 4 לטופס 2 בדוחות הכספיים בשנים 2010-2018

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	מספר משרות
231	232	238	249	255	281	338	334	352	

הוצאות בגין שעות נוספות ושעות כוננות

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
באלפי ש"ח								
176	158	330	352	650	514	535	470	שעות נוספות
139	160	239	389	460	397	449	477	שעות כוננות
315	318	569	741	1,110	911	984	948	סך הכל

מעקב אחר תיקון הליקויים

שלטי חוצות

שלטי חוצות - ביקורת מעקב בשנת 2014

- המועצה טרם תיקנה את הליקויים שהועלו בדוח ביקורת 2009 ובדוח ביקורת מעקב 2013.
- הביקורת העלתה שבשנת 2014 הותקנו לפחות שני שלטי חוצות ליד הכיכר בכניסה הראשית לישוב ללא קבלת אישור מראש מהמועצה.
- ראש המועצה שלח לביקורת העתק מהמכתב ששלח למתקין שני שלטי החוצות בדרישה להסירם. עד למועד דוח ביקורת זה, השלטים עדיין קיימים ומשתמשים בהם לפרסום.

הערות והמלצות הביקורת

הביקורת מעירה שראוי שהמועצה תפעל להסדרת נושא שלטי חוצות כנדרש בדין, הן לגבי הליך מתן הזכות למפרסם, הן לגבי הכללים להתקנה לרבות מיקום, היתרים והיבטי בטיחות וגביית אגרות.

הביקורת ממליצה לאמץ את המלצות הביקורת שצוינו בדוח ביקורת 2009.

לא תוקן

היעדר מערך נוהלי עבודה (ביקורת חוזרת ב 2017)

קיומם של נוהלי עבודה כתובים, מקיפים ומאושרים, מיועד להסדרת ביצוע התהליכים השונים בארגון ולשמר את הידע הפנים-ארגוני.

לנהלים כתובים ומאושרים חשיבות רבה, שכן הם מבטאים את מדיניות הארגון ומטרותיו ומפרטים את שיטות העבודה ואת התפקידים ותחומי אחריותם של בעלי התפקידים בארגון.

נוהלי עבודה כתובים למועצה ישמשו בסיס לפעילותה המינהלית והמקצועית ויסייעו לה למלא את תפקידה בחיסכון, יעילות, מקצועיות ומועילות ושמירה על טוהר המידות.

ממצאי הביקורת

הביקורת מעירה, שבמועצה חסרים נהלי עבודה כתובים ומאושרים להסדרת עבודתה, וכי פעילותה מתנהלת בעיקרה על פי "תורה שבעל פה" אשר לא הועלתה על הכתב וממילא לא נבחנה ולא אושרה.

המלצות הביקורת

לדעת הביקורת, הסדרת אוגדן נהלי עבודה מקיף לכל הפעולות של המועצה, עשוי לשפר ביצוע פעולות המועצה הן בתכנון, בביצוע, בבקורות הולמות בתהליכים, שיפור הממשקים בין המחלקות והפעולות השונות ובמעקב אחרי הביצוע.

לא תוקן

תיעוד ישיבות מליאת המועצה ופרסומן (דוח ביקורת 2017)

כללי

בדוח מבקר המדינה בנושא: **ניהול ותפעול אתרי אינטרנט בשלטון המקומי צוין:** (ההדגשה לא במקור)

" הטמעת השקיפות השלטונית אינה מטרה אלא אמצעי - ככל שהרשויות הציבוריות יטמיעו את הרציונל העומד בבסיסו של עיקרון זה המכיר בעובדה כי "אין לנו מידע משל עצמנו, אלא כל המוחזק בידינו כעובדי ציבור - של הציבור הוא", כך יופנם מערך הכוחות הראוי בין הציבור לבין עובדי הציבור".⁹

בפסק דין של בית המשפט העליון נקבע כי "חופש הביטוי נמנה עם חירויות היסוד של האדם בישראל, וניתן לומר עליו כי ניצב הוא בנדבך העליון של זכויות היסוד... אחת מן הזכויות המרכזיות הנגזרות מחופש הביטוי היא הזכות לדעת ולהיחשף למידע... הגשמת התכליות העומדות ביסוד חופש הביטוי מחייבת, אפוא, הכרה בזכות רחבה לדעת ובעקבות זאת - הכרה בזכות גישה רחבה למידע"¹⁰.

הוראות המחייבות

בסעיף 53 לתוספת השלישית לצו המועצות המקומיות נקבע: (ההדגשה לא במקור)

"פרק אחד עשר: פרוטוקול

53. (א) כל ישיבת מועצה **תוקלט ויירשם בה פרוטוקול**; מזכיר המועצה יהיה אחראי לניהולו התקין.

54. יושב ראש הישיבה, ומזכיר המועצה או מי שהוא הסמיך, יאשרו את הפרוטוקול בחתימת יד; העתק ממנו יימסר לכל אחד מחברי המועצה לא יאוחר מ-48 שעות לפני מועד הישיבה מן המניין הקרובה, זולת אם נמנע הדבר בגלל סיבות שליושב ראש הישיבה או למזכיר המועצה לא היתה שליטה עליהן, ובמקרה כזה יימסר הפרוטוקול במועד המוקדם האפשרי.

בסעיף 248 לפקודת העיריות (נוסח חדש) נקבע: (ההדגשה לא במקור)

248.ב. עיריה תקים ותפעיל אתר אינטרנט נגיש לציבור ללא תשלום, שבו תפרסם, בין השאר -

- (1) מידע שעליה לפרסם וכן מידע בנוגע אליה ששר הפנים פרסם בהתאם להודעת העיריה, לאחר שהשר פרסמו; בפסקה זו, "פרסום" – פרסום על פי דין ברשומות או בעיתון;
- (2) **פרוטוקולים של ישיבות המועצה בדלתיים פתוחות, לא יאוחר משני ימי עבודה מיום אישורם במועצה, והקלטות או תמלילים של ישיבות כאמור;**
- (3) את הטפסים הנדרשים לקבלת השירותים שהעירייה מספקת.

סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות מחיל הוראות סעיף 248 לפקודת העיריות על מועצות מקומיות בשינויין המחוייבים:

13. הוראות סעיפים 248 ו-248ג לפקודת העיריות יחולו, בשינויים המחוייבים, על מועצה מקומית.

⁹ מתוך "דוח שנתי אודות יישום חוק חופש המידע לשנת 2013", היחידה הממשלתית לחופש המידע, משרד המשפטים (להלן - דוח חופש המידע לשנת 2013).

¹⁰ ע"מ 6013/04 מדינת ישראל - משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פד"י ס(4) 60 (2006).

עיקרי הממצאים

- **הביקורת מעירה**, שהמועצה לא מקפידה לפרסם באתר האינטרנט של המועצה, את הפרוטוקולים של ישיבות המועצה במסגרת הזמן הקבועה בדיון, לא יאוחר משני ימי עבודה מיום אישורם במועצה.

- **הביקורת מעירה**, שהמועצה לא מפרסמת באתר האינטרנט של המועצה את ההקטלות או התמלילים של ישיבות המועצה.

עיקרי ההמצלצות

- **הביקורת ממליצה** למועצה לפרסם את הפרוטוקולים של ישיבות המועצה באתר האינטרנט של המועצה בהקדם האפשרי אחרי אישורם במועצה ולא יאוחר משני ימי עבודה אחרי אישורם במועצה. כמו כן, לפרסם באתר האינטרנט של המועצה את ההקלטות של ישיבות המועצה.

לא תוקן

נספח א' - תפקידי מבקר המועצה ודוח הביקורת על פי דין

טרם תיקון 47 תשס"ז- 2007 לפקודת המועצות המקומיות (להלן- תיקון 47) אשר נכנס לתוקף ב 8 לינואר 2008, ההוראות המחייבות בנושא תפקידי מבקר המועצה ודוח הביקורת של המבקר, נקבעו בסעיפים של צו המועצות המקומיות. בעקבות תיקון 47 חוזק מעמדו של מבקר המועצה בכך, שההוראות המחייבות בעניינו נקבעו בחקיקה ראשית (בפקודת המועצות המקומיות) לעומת ההוראות הקודמות שנקבעו בחקיקה של צו. ההוראות שבתיקון 47 מביאים לידי האחדה של ההוראות החלות על מבקרי כלל הרשויות המקומיות בכפוף לשינויים המתחייבים.

התיקון בעניין מבקר המועצה, נקבע בפקודת המועצות המקומיות, על ידי הוספת סעיף 13 ה :

13ה. (א) הוראות סעיפים 167(ב) עד (ד), 167א, 170א(א) עד (ד), 170ב, 170ג, 170 ו-334א לפקודת העיריות, יחולו לענין מבקר מועצה מקומית (בסעיף זה – מבקר), בשינויים המחויבים, ואולם השר רשאי לקבוע בצו הכינון כי מבקר יכהן במשרה חלקית בהתחשב במספר התושבים והיישובים במועצה המקומית, ובהיקף תקציבה של אותה מועצה מקומית; השלמת משרה תהיה בכפוף להוראות סעיף קטן (ב).

להלן הוראות פקודת העיריות שמוזכרות בסעיף 13 לעיל :

סעיף 167 ב עד ד :

(ב) המועצה, בהחלטה ברוב חבריה, תמנה לעיריה מבקר במשרה מלאה.

(ג) לא ימונה ולא יכהן אדם כמבקר עיריה אלא אם כן נתקיימו בו אלה :

- (1) הוא יחיד ;
- (2) הוא תושב ישראל ;
- (3) הוא לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון ;
- (4) הוא בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל או מוסד להשכלה גבוהה בחוץ- לארץ שהכיר בו, לענין זה, מוסד להשכלה גבוהה בישראל, או שהוא עורך דין או רואה חשבון ;
- (5) הוא רכש נסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת ;
- (6) הוא אינו חבר בהנהלה פעילה של מפלגה או בהנהלה פעילה או בגוף דומה אחר של רשימת מועמדים שהתמודדה בבחירות לרשות המקומית.

(ג1) לא ימונה ולא יכהן כמבקר עיריה מי שכיהן כחבר מועצה, אלא אם כן

עברו עשר שנים מתום כהונתו כחבר מועצה באותה עיריה, או שנתיים מתום כהונתו כחבר מועצה בעיריה גובלת.
 (ג) מי שהיה מועמד בבחירות למועצת העיריה, לא יכהן כמבקר אותה עיריה, למשך כל תקופת כהונתה של אותה מועצה שאליה היה מועמד.
 (ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), רשאי הממונה על המחוז לאשר מינויו של אדם אשר לא נתמלא בו אחד מן התנאים המנויים בפסקאות (4) ו-(5) לסעיף קטן (ג), כמבקר העיריה, אם הוא רכש נסיון במשך עשר שנים בעבודת ביקורת בגוף ציבורי כמשמעו בחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992.

א.167. (א) ראה הממונה כי המועצה אינה ממנה מבקר, רשאי הוא לדרוש ממנה בצו כי תמנה מבקר, כאמור בסעיף 167, תוך הזמן הנקוב בצו.

א.170. (א) ואלה תפקידי המבקר :

- (1) לבדוק אם פעולות העיריה, לרבות פעולות לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, נעשו כדין, בידי המוסמך לעשותם, תוך שמירת טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון;
 - (2) לבדוק את פעולות עובדי העיריה;
 - (3) לבדוק אם סדרי הבוחן והוראות הנוהל הנהוגים בעיריה מבטיחים קיום הוראות כל דין, טוהר המידות ועקרונות היעילות והחסכון;
 - (4) לבקר את הנהלת חשבונות העיריה ולבדוק אם דרכי החזקת כספי העיריה ושמירת רכושה והחזקתו מניחות את הדעת.
- (ב) הבקורת לפי סעיף קטן (א) תיעשה גם לגבי המועצה הדתית שבתחום העיריה וכן לגבי כל תאגיד, מפעל, מוסד, קרן או גוף אשר העיריה משתתפת בתקציבם השנתי כדי יותר מעשירית לגבי אותה שנת תקציב או משתתפת במינוי הנהלתם. למי שעומד לבקורת לפי סעיף קטן זה ייקרא להלן "גוף עירוני מבוקר".

- (ג) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א), יקבע המבקר את תכנית עבודתו השנתית, את נושאי הביקורת בתקופה פלונית ואת היקף הביקורת -
- (1) על פי שיקול דעתו של המבקר;
 - (2) על פי דרישת ראש העיריה לבקר ענין פלוני;
 - (3) על פי דרישת הועדה לעניני ביקורת, ובלבד שמספר הנושאים לביקורת לא יעלה על שני נושאים לשנת עבודה.
- (ד) המבקר יקבע על פי שיקול דעתו את הדרכים לביצוע ביקורתו.

- א.170. (א)** ראש העיריה וסגניו, חברי המועצה, עובדי העיריה, ראש המועצה הדתית וסגניו, חברי המועצה הדתית, עובדי המועצה הדתית, וחברים ועובדים של כל גוף עירוני מבוקר, ימציאו למבקר העיריה, על פי דרישתו, כל מסמך שברשותם אשר לדעת מבקר העיריה דרוש לצרכי הביקורת ויתנו למבקר העיריה כל מידע או הסבר שיבקש בתוך התקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.
- (ב) למבקר העיריה או עובד שהוא הסמיך לכך תהיה גישה, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר מידע רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תוכנת עיבוד נתונים אוטומטי של העיריה או של המשרתים את העיריה או של גוף עירוני מבוקר.
- (ג) לגבי מידע החסוי על-פי דין, יחולו על מבקר העיריה ועל עובדים מטעמו

(ד) המגבלות הקבועות בחוק או לפיו לגבי המורשים לטפל באותו מידע. עובדו של מבקר העיריה שאינו עובד העיריה, יחולו עליו, לענין עבודתו האמורה, כל איסור והגבלה החלים על עובד הציבור שהוא עובד מבקר העיריה.

(ה) לצורך ביצוע תפקידו יוזמן מבקר העיריה ויהיה רשאי להיות נוכח בכל ישיבה של מועצת העיריה או כל ועדה מועדתיה או כל ועדה מועדותיו של גוף עירוני מבוקר; בישיבה שאינה סגורה רשאי הוא להיות נוכח אף על ידי עובד מעובדיו.

170 ג.א) המבקר יגיש לראש העיריה דוח על ממצאי הביקורת שערך; הדוח יוגש אחת לשנה, לא יאוחר מ- 1 באפריל של השנה שלאחר השנה שלגביה הוגש הדוח; בדוח יסכם המבקר את פעולותיו, יפרט את הליקויים שמצא וימליץ על תיקון הליקויים ומניעת הישנותם בעתיד; בעת הגשת הדוח לפי סעיף קטן זה, ימציא המבקר העתק ממנו לועדה לעניני ביקורת; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לפגוע בהוראות סעיפים 21א ו-21ב לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב].

(ב) בנוסף לאמור בסעיף קטן (א) רשאי המבקר להגיש לראש העיריה ולועדה לעניני ביקורת דו"ח על ממצאי ביקורת שערך בכל עת שייראה לו או כאשר ראש העיריה או הועדה לעניני ביקורת דרשו ממנו לעשות כן.

(ג) תוך שלושה חדשים מיום קבלת דו"ח המבקר יגיש ראש העיריה לועדה לעניני ביקורת את הערותיו על הדו"ח וימציא לכל חברי המועצה העתק מהדו"ח בצירוף הערותיו.

(ד) הועדה לעניני ביקורת תדון בדו"ח המבקר ובהערות ראש העיריה עליו ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והצעותיה תוך חדשים מיום שנמסרו לה הערות ראש העיריה כאמור בסעיף קטן (ג). לא הגיש ראש העיריה את הערותיו על הדוח עד תום התקופה האמורה, תדון הועדה בדוח המבקר ותגיש למועצה לאישור את סיכומיה והצעותיה עד תום חמישה חודשים ממועד המצאתו על ידי מבקר העיריה לועדה; בטרם תשלים הועדה את סיכומיה והצעותיה רשאית היא, אם ראתה צורך בכך, לזמן לדיונה נושאי משרה של העיריה או של גוף עירוני מבוקר כדי לאפשר להם להגיב על הדו"ח.

(ה) (1) תוך חדשים מן היום שהגישה הועדה את סיכומיה והצעותיה תקיים המועצה דיון מיוחד בהם ובדוח המבקר ותחליט בדבר אישור הסיכומים או ההצעות כאמור;

(2) לא הגישה הועדה את סיכומיה והצעותיה לחברי המועצה עד תום התקופה כאמור בסעיף קטן (ד), או לא המציא ראש העיריה לכל חברי המועצה העתק מהדוח בצירוף הערותיו, ימציא המבקר עותק הדוח לכל חברי המועצה והמועצה תדון בדוח ובהמלצותיו לא יאוחר משבעה חודשים ממועד הגשתו לראש העיריה.

(ו) לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או חלק ממנו או תכנו, לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ולא יפרסם ממצא בקורת של מבקר העיריה, ואולם מבקר העיריה או ראש העיריה רשאי, באישור הועדה, להתיר פרסום כאמור.

(ז) היה למבקר העיריה יסוד להניח שראש העיריה או היועץ המשפטי של העיריה, הוא צד לעשיית עבירה לפי הוראות פרק ה' סימן ב' לחוק

העונשין, תשל"ז-1977, יעביר המבקר את הענין במישרין לידיעת מבקר המדינה.

1170ג. דוחות המבקר, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או שהכין מבקר העיריה במילוי תפקידו, לא ישמשו ראיה בכל הליך משפטי, אך לא יהיו פסולים בשל כך לשמש ראיה בהליך משמעותי.

1170א.א) בסעיף זה, "הצוות" – עובדי העיריה החברים בצוות לתיקון ליקויים, שמונה לפי הוראת סעיף 21א(ב) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (בסעיף זה – חוק מבקר המדינה).

ב) הצוות ידון בדרכים ובמועדים לתיקון ליקויים שנמצאו בדוח שהגיש מבקר העיריה ושנדון על ידי המועצה לפי סעיף 170ג(ה)1 או 2), לפי הענין, ובדרכים למניעת הישנותם של ליקויים בעתיד.

ג) הצוות יגיש את המלצותיו לראש העיריה בתוך שלושה חודשים מיום שדוח מבקר העיריה נדון על ידי המועצה, וידווח לוועדה לעניני ביקורת על יישום המלצותיו אחת לשלושה חודשים.

ד) ראש העיריה רשאי לדחות את תיקונו של ליקוי מסוים, ובלבד שינמק דחיה זו לפני מבקר העיריה והוועדה לעניני ביקורת, בכתב, לא יאוחר משלושה חודשים לאחר שהוגשו לו המלצות הצוות.

ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 21א ו-21ב לחוק מבקר המדינה.

334א. המפרסם דו"ח או חלקו או תכנו או ממצא ביקורת, ומפר בכך את סעיף 170 ג(ו) או תנאי בהיתר שניתן לו לפי הסעיף האמור, דינו — מאסר שנה.